

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Materiální a technické zabezpečení městského obvodu
The Material and Technical Support of Selected Institution of Public Administration

Student: Jaroslava Krčmářová

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Jiří Kovář

Ostrava 2012

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání bakalářské práce

Student: **Jaroslava Krčmářová**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R055 Veřejná ekonomika a správa
Specializace: 02 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **Materiální a technické zabezpečení městského obvodu**
The Material and Technical Support of Selected Institution of Public Administration

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Vznik a správa měst
  3. Územní samospráva a její materiálně technické zabezpečení
  4. Materiálně technické zabezpečení správy městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

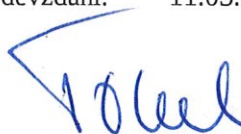
- PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
- PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2011. 588 s. ISBN 978-80-7357-614-1.
- ŠTÍPEK, Jan, Jan PAROUBEK a Angelos PAPADOPOULOS. *Nauka o stavbách: administrativní budovy*. 1. vyd. Praha: Vydavatelství ČVUT, 2008. 127 s. ISBN 978-80-01-04150-5.
- VYSKOČIL, Vlastimil, Ondřej ŠTRUP a Marek PAVLÍK. *Facility management a public private partnership*. 1. vyd. Praha: Professional publishing, 2007. 262 s. ISBN 978-80-86946-34-4.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **RNDr. Jiří Kovář**

Datum zadání: 25.11.2011

Datum odevzdání: 11.05.2012

---

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

---

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně. Přílohu č. 1 a č. 2 jsem převzala a upravila.

Ostrava 7. 5. 2012

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Krčmářová', with a stylized flourish at the end.

Jaroslava Krčmářová

OBSAH

1	ÚVOD	3
2	VZNIK A SPRÁVA MĚST	6
2.1	Vznik měst a jejich vývoj	6
2.2	Stručná geneze obecního zřízení	7
2.3	Obec, její charakteristika a institucionální členění	11
2.3.1	Zastupitelstvo	12
2.3.2	Rada	13
2.3.3	Starosta a jeho zástupci	13
2.3.4	Iniciativní a poradní orgány	13
2.3.5	Obecní úřad	14
2.4	Zákonné základy obecního zřízení	15
2.5	Členění veřejné správy v České republice	16
2.6	Státní správa	18
2.7	Statutární město	18
2.7.1	Statutární město Ostrava	19
3	ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA A JEJÍ MATERIÁLNĚ TECHNICKÉ ZABEZPEČENÍ	21
3.1	Samospráva a její členění	21
3.1.1	Územní samospráva	21
3.1.2	Zájmová samospráva	22
3.2	Působnost obcí v ČR	22
3.2.1	Samostatná působnost	22
3.2.2	Přenesená působnost	23
3.3	Historie správy města	24
3.3.1	Vybraná instituce veřejné správy	26
3.3.2	Charakteristika instituce	26
3.4	Orgány samosprávy	27
3.5	Materiální zabezpečení územní samosprávy	33
4	MATERIÁLNĚ TECHNICKÉ ZABEZPEČENÍ SPRÁVY MĚSTSKÉHO OBVODU MARIÁNSKÉ HORY A HULVÁKY	39
4.1	Správní uspořádání a stavebně technický popis	39
4.1.1	Systém sdružených nákupů	40

4.2	Ekonomická stránka materiálně technického zabezpečení správy	42
4.2.1	Výdaje spojené se správní budovou	42
4.2.2	Výdaje na telefonní hovory	44
4.2.3	Výdaje na provoz služebních vozidel	44
4.3	Správní budova úřadu	45
4.4	Vozový park úřadu	50
4.5	Datové a telekomunikační služby	52
5	ZÁVĚR	57

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY, PRÁVNÍCH NOREM A ELEKTRONICKÝCH DOKUMENTŮ	61
SEZNAM ZKRATEK	63

Příloha č. 1	Chyba! Záložka není definována.
Příloha č. 2	Chyba! Záložka není definována.
Příloha č. 3	Chyba! Záložka není definována.
Příloha č. 4	Chyba! Záložka není definována.
Příloha č. 5	Chyba! Záložka není definována.
Příloha č. 6	Chyba! Záložka není definována.
Příloha č. 7	Chyba! Záložka není definována.
Příloha č. 8	Chyba! Záložka není definována.
Příloha č. 9	Chyba! Záložka není definována.
Příloha č. 10	Chyba! Záložka není definována.

1 ÚVOD

Řízení územně samosprávného celku představuje velmi komplikovaný proces. Obec představuje základní územní samosprávní celek a jeho správa vždy zasahuje do života všech lidí, a to bez rozdílu věku a společenského postavení. Objektem bakalářské práce je v souladu se zadáním **Městský obvod Mariánské Hory a Hulváky**. Zadané téma jsem si zvolila z toho důvodu, že v předmětném městském obvodu pracuji a záleží mi na spolupráci a utváření vhodných podmínek pro kvalitní a strategický rozvoj daného obvodu, a to nejen pro stávající, ale i budoucí generace obyvatel.

Předmětné téma lze obecně koncipovat **ze dvou hledisek**, a to jako spekulativní předmět, který se zabývá správou obcí či měst a obsahuje prvky jak správní, tak i legislativní; dále pak jako oblast praktickou, kde se vzájemně prolínají a ovlivňují prvky ekonomické a manažerské. Pro objektivizaci shromážděných záznamů bude provedeno porovnání vynaložených finančních prostředků na materiální a technické zabezpečení městského obvodu Mariánské hory a Hulváky v horizontu let 2009 – 2011.

Bakalářská práce je rozdělena na **část teoreticko-metodickou** a **část aplikačně-ověřovací**. Teoretická část práce, která bude vycházet ze studia odborné literatury, bude věnována převážně definičním pojmům a interpretaci obecného vývoje měst a obecního zřízení, bude zde objasněno členění veřejné správy jako prostředku k zajišťování veřejných služeb. Hlavní pozornost však bude zaměřena na již zmíněné materiálně technické zabezpečení správy městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky, jejichž rozbor bude konceptem pro zpracování praktické části práce.

Cílem této bakalářské práce je přiblížit a charakterizovat prostředí správy městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky a na základě analýzy a následné komparace zhodnotit současný stav materiálně technického zabezpečení veřejné správy městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky.

Při zpracování bakalářské práce budu vycházet z reálných dat a pro řešení dané problematiky využiji **techniku sběru dat a informací, regulérní metodu časových řad, obecnou metodu analýzy a komparace**. Vycházela jsem rovněž z poznatků získaných nejen prostřednictvím odborné literatury týkající se obecního zřízení v České republice, ale čerpala jsem také z platné legislativy, která úzce souvisí s výkonem veřejné správy. Významným zdrojem informací byl pro mne webový portál statutárního města Ostravy a městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky.

Další informace a poznatky jsem získala od kompetentních pracovníků úřadu městského obvodu, kteří mi poskytli podklady a komentáře k vnitřním předpisům (normám) i k samotné správě obvodu.

Práce je, ve shodě se zadáním, rozčleněna do pěti dílčích částí. **První blok** bakalářské práce bude tvořen předmětným úvodem, jež neformálně seznamuje čtenáře s řešenou problematikou a explicitně formuluje cíl dané práce. **Druhý blok** bude orientován spíše teoreticko-metodicky a ve stručnosti popíše vznik měst, jejich vývoj a stručnou genezi obecního zřízení. Dále bude charakterizována obec v rámci jejího institucionálního rozdělení a rovněž poukážu na postavení a působnost statutárního města. Pomocí **třetího bloku** vyobrazím status územní samosprávy, v krátkém sledu nastíním historický vývoj obce Mariánské Hory a představím instituci úřadu městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky včetně jejich samosprávných orgánů. V obecném pojetí také popíšu základní prvky materiálního a technického zabezpečení předmětné územní samosprávy. Ve **čtvrté části** bakalářské práce se v krátkosti zaměřím na systém sdružených nákupů realizovaných prostřednictvím systému CENTREs a zároveň se pokusím vylíčit stavebně technický popis všech jednotlivých objektů hmotně technického zabezpečení správy městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky s následným vyhodnocením ekonomické stránky, a to v souvislosti se systémem centralizovaného a decentralizovaného systému zásobování. Závěrečná část obsažená v **pátém bloku** této bakalářské práce hodnotí získané poznatky a rozčleňuje celek na základní součásti, vztahy a souvislosti. Taktéž zde budou rekapitulovány základní údaje a fakta, ke kterým v průběhu psaní této práce dospěji, a to včetně kritériálního zhodnocení.

Poděkování

Ráda bych zde poděkovala Mgr. Pavle Uhrové, tajemnici Úřadu městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky, za její přístup a čas, který mi věnovala při řešení dané problematiky.

2 VZNIK A SPRÁVA MĚST

2.1 Vznik měst a jejich vývoj

První města se ve světě objevovala přibližně kolem roku 5 500 př. Kr., a to nejprve v Mezopotámii, dále v údolí řek Nilu, Indu a Žluté řeky. Podstatnou roli zde sehrálo několik organizačních faktorů, a to obchodních, náboženských i politických, které měly za následek formování raných měst. Vznik měst v českých zemích je spojen s vrcholem raně středověké transformace, která probíhala přibližně ve 12. a 13. století. Pokud bychom na vznik měst nahlíželi z právního hlediska, pak nejstarší města vznikala ve 13. století. Tehdejší města představovala jakési centrální sídliště, raně středověkou městskou aglomeraci, jež bylo situováno ve většině případů do blízkosti knížecích hradů a plnilo některé z funkcí typických pro středověká města. Města vznikala z různých důvodů, a to především hospodářských, politických či z důvodu zajištění obranyschopnosti.

Každému z nově vzniklých měst byl dán do vínku soubor práv, který svým obyvatelům poskytoval relativně privilegované sociální postavení a komunitě pak dával právní i správní výsady, které umožňovaly hospodářský rozkvět města (např. vaření piva, právo hrdelní, právo mílové aj.). Tato práva se nejčastěji označují jako **městská práva**, které v českém prostoru zajišťovala městům na daném území výhradní výrobní a obchodní postavení.

V Čechách do roku 1300 vzniklo přibližně 120 měst s právním zřízením, jemuž by podléhalo společenství zdejších obyvatel. Města se od sebe lišila nejen samotnými výsadami, ale i svým interním uspořádáním. V minulosti se města rozdělovala podle zakladatele. Z iniciativy krále vznikala **města královská** s měšťany nadanými určitými právy, města náležela králi, který je řídil, nicméně obyvatelé si zachovali osobní svobody. V královských městech převažoval obchod a řemeslná výroba. Král zřizoval také **města horní** (např. Kutná Hora, Příbram, Jihlava), ve kterých se těžily drahé kovy; zakládal **města věnná**, kde zisk z jejich existence náležel výhradně královně (např. Polička nebo Vysoké Mýto). Dále existovala **města poddanská**, nazývaná též vrchnostenská, založená šlechtou nebo církevními institucemi. Občané zde neměli osobní svobody, byli zcela podřízeni feudálovi, pro něhož byli nuceni vykonávat robotu. Za zmínku stojí i vznik měst, v nichž správu města zastával podkomoří (zástupce panovníka ve správě měst královských). Hlavní řídicí institucí v těchto středověkých městech byl rychtář, který stál v čele rychtářského úřadu, řešil soudní spory a vybíral daně.

Později město spravovala městská rada složená z dvanácti konšelů v čele s purkmistrem, což v přeneseném slova smyslu můžeme považovat za jakýsi prvek samosprávy.

Největší rozmach zakládání městských formací se datuje k období vlády **Přemysla Otakara II.**, který založil řadu měst nejen v Čechách a na Moravě, ale i na území dnešního Rakouska. Do konce 13. století tak byla vytvořena základní síť větších, především královských měst a v pozdější době docházelo především k povyšování vsí na poddanská města a městečka.

2.2 Stručná geneze obecního zřízení

Státní moc je druhem moci veřejné. Je to schopnost závazně regulovat chování lidí a přinutit je, i násilím nebo jeho pohrůzkou, chovat se stanoveným způsobem. Jejimi základními principy jsou univerzálnost, relativní všeobecnost a suverenita, tedy není podřízena žádné jiné moci a vyšší politické autoritě.

V průběhu 19. století došlo k zásadní změně ve správě měst a obcí, i v řízení celé veřejné správy. Starý politický systém zanikl v letech 1848 – 1849, a to v důsledku liberální revoluce. Bylo zřejmé, že v mocenskopolitické sféře tehdejšího Rakouska bude stát nucen akceptovat princip samosprávy. Stát se začal měnit tak, aby zaručil formující se buržoazii adekvátní podíl na moci v ústavních podmínkách. Z uvedeného důvodu byla v Olomouci roku 1849 vydaná císařem Františkem Josefem II. tzv. **Stadiónova ústava**, jehož autorem se stal ministr vnitra hrabě František Stadion (Franz Seraph von Stadion). Jednalo se o oktrojovanou březnovou ústavu z roku 1849, která společně s prováděcím říšským zákonem - prvním právním aktem upravovala mimo jiné právní postavení obcí a jejich orgánů. Ve Stadiónově obecním zřízení byla přijata zásada, že každá osoba musela patřit do svazku některé obce. Došlo k nové organizaci ústředních orgánů státní správy a byly nahrazeny nevyhovující ústřední orgány. V Rakousku-Uhersku byla obec i nadále chápána jako jeden z nutných a přirozených základů státu.

Tento systém začal být budován jako **prozatímní obecní zřízení**, který nově zavedl v habsburské monarchii instituci územní samosprávy a zakotvilo tak ve svém pojetí známou liberální zásadu, že „**základem svobodného státu je svobodná obec**“ a ta se tak stala samotnou podstatou samosprávy. Prozatímní zřízení s novu státní správou bylo na úrovni zemí, krajů a okresů. Rovněž byly zavedeny první a druhé instance, tzv. **politické finanční správy**, kde činnost vykonávaly státní úřady. Definitivně byl postátněn i nejnižší stupeň soudnictví. Byly vytvořeny instituce státních zastupitelství v justici. Prvoinstanční státní

úřady byly personálně obsazeny především úředníky, kteří působili do té doby ve vrchnostenské správě a soudnictví. Prozatímní obecní zřízení rozlišovalo dvojí působnost obcí. V dnešní době existuje působnost samostatná a přenesená, tehdy existovala pod názvem působnost přirozená a přenesená.

„Kromě ústavní úpravy existoval od roku 1849 rámcový říšský zákon o obcích, který byl na Moravě, ve Slezsku a v Čechách prováděn jednotlivými zemskými zákony. Tento samosprávný trialismus díky recepci rakouského říšského práva přetrval de iure až do vzniku národních výborů po 2. světové válce. Zákonná úprava vycházela a výslovně zmiňovala zásadu **Základem svobodného státu je svobodná obec** a rovněž rozdělovala obecní působnost na přirozenou (samosprávnou) a přenesenou (státní správu).“¹

*„V letech československého státu 1918 až 1939 se v pojmání a realizaci obecního zřízení střetávaly v podstatě dvě koncepce. Jedna směřovala k jeho výrazné demokratizaci, zatímco druhá k oslabení a popření samosprávných prvků v řízení obcí.“*²

Prvním zákonem nově vzniklé Československé republiky byla recepční norma, jíž byly převzaty veškeré stávající zemské a říšské zákony a nařízení a také všechny samosprávné, státní a obecní úřady. Už v roce 1916 vznikl v Praze Národní výbor, který se pak stal nejvyšším orgánem moci. Podřídil si většinu veřejné správy a již v listopadu roku 1918 vydal zákon č. 2/1918 Sb., kterým bylo zřízeno dvanáct nejvyšších orgánů státní správy. Národní výbory jako orgány se vytvořily také v dalších obcích a okresech. Byla přijata prozatímní ústava, pomocí které byla upravena i soustava nejvyšších orgánů státní moci, tvořilo ji Národní shromáždění, prezident republiky a vláda. Předmětná ústava zrušila zákonodárnou moc zemských sněmů, zakotvila nový systém obecních orgánů (zastupitelstvo, obecní rada, starosta a komise), avšak nevyřešila problém funkcí v oblasti správy. Obce i nadále vykonávaly jak vlastní, tak i přenesenou působnost. Až s vypracováním návrhu správní reformy ve třicátých letech 20. století, byla představena zcela nová koncepce místní správy. Tento návrh byl schválen a jako zákon o organizaci politické správy vstoupil v platnost. Československo se tedy podle zmíněného zákona rozdělilo na země a okresy. V zemích vykonávaly správu zemské úřady a v okresech okresní úřady.

---

¹ KOUDELKA, Zdeněk. *Územní samospráva*. Praha. Linde, 2007. s. 67.

² CHARBUSKÝ, Miloš. *Veřejná správa: správa měst a obcí*. 1. vyd. Pardubice: Universita Pardubice, 2004. str. 48-49.

Kapitulace před mnichovským diktátem ukončila 20 let existence první Československé republiky. Nový státní útvar byl obecně nazýván druhá republika, tzv. **Česko-Slovensko**. V důsledku přijetí Mnichovské dohody, která byla dne 29. 9. 1938 podepsána hlavami čtyř světových velmocí, započala fašistická nadvláda na všech úrovních vedení státu. Pro období této druhé republiky došlo k odklonu od původního demokratického režimu. Tento trend se nevyhnul ani veřejné správě. Československo ztratilo celkem 41 000 km² území a mnoho obyvatel se přes noc ocitlo za hranicemi vlasti. To byl důsledek připojení části území naší republiky do správních oblastí Říše. Došlo k ukončení činnosti územních samospráv a okresních zastupitelstev. Byli odvoláni zástupci levicových politických stran, a to zejména těch, jež zastávali funkce starostů a členů obecních zastupitelstev. Bez řádných voleb byly tyto posty obsazovány německými úředníky. Tímto jednáním tak byly porušeny demokratické principy obecní samosprávy.

Rok 1939 přinesl celé republice řadu změn, nejen na poli mezinárodní politiky, ale rovněž zvraty vnitropolitické a správní. Na popud Adolfa Hitlera byl ze zbytků Československa dne 16. března 1939 zřízen **Protektorát Čechy a Morava**³ a toto území bylo prohlášeno za součást Německé říše. Veškeré české protektorátní orgány (státní prezident, vláda, bezpečnostní složky, nižší správní celky aj.) byly v podřízeném postavení vůči nacistickým okupačním orgánům⁴. Nejprve byla výkonná moc svěřena do rukou velitele říšské armády, tudíž vojenská správa měla oprávnění zasahovat pouze do výkonu správy veřejné, a to v rámci celého protektorátu (např. místa některých českých starostů zaujali němečtí komisaři).⁵

Na podzim roku 1939 dostala změn i působnost zemských zastupitelstev, která byla přenesena na zemského prezidenta. Z důvodu nadbytečnosti tedy byla zemská zastupitelstva v květnu 1940 rozpuštěna. Tyto a další zásahy do samosprávy vedly k tomu, že na konci války byla samospráva naprosto rozvrácená a nefunkční.

Představitelé státu i obyvatelé republiky si více než kdy předtím uvědomovali, jak velké nebezpečí jim hrozí ze strany fašistického Německa při zachování dosavadního systému veřejné správy i územní samosprávy. V součinnosti se probíhajícími změnami vydala vláda v roce 1940 nařízení o některých opatřeních vedoucích ke zjednodušení správy při územních nebo jiných úpravách ve vnitřní správě. Na konci 2. světové války byla obecní samospráva

---

³ Výnos vůdce a říšského kancléře ze dne 16. března 1939 č. 75/1939 Sb. z. a. n, o Protektorátu Čechy a Morava.

⁴ CHARBUSKÝ, Miloš. *Řízení měst v historickém vývoji*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2000. s. 74.

⁵ CHARBUSKÝ, Miloš. *Řízení měst v historickém vývoji*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2000. s. 75.

zcela zničena. Do čela větších obcí byli jmenováni úřednickí vedoucí a do jejich rukou byla vložena pravomoc a působnost starostů.

V letech 1945 – 1990 působily jako elementární složky řízení obcí národní výbory. Jednalo se nejprve o tzv. **revoluční národní výbory**, jejichž prvořadým cílem bylo v poválečném období zajišťovat úkoly v oblasti bezpečnosti, fungování celonárodního hospodářství a samostatnosti našeho státu. Právní úprava národních výborů stále rozlišovala státní správu a samosprávu, i když byly vykonávány jedním orgánem.

Vykonavateli státní moci v obcích, krajích a okresech po únorové revoluci roku 1948 se staly národní výbory, nicméně platila zásada jejich podřízenosti, tzn. že nižší národní výbor byl podřízen vyššímu a ten pak ministerstvu vnitra. Na základě ústavy byla správní soustava republiky založena na krajích. Tento ústavní zákon ze dne 9. května 1948, **Ústava Československé republiky**, obsahoval systém krajských národních výborů, jež byly prezentovány jako nositelé a vykonavatelé státní moci.⁶ Národní výbory plnily úkoly stanovené vedoucí politickou stranou ve společnosti - KSČ, a byly spojeny především se znárodněním a združstevňováním majetku. Začala se prohlubovat centralizace státní správy. Bylo upuštěno od prvorepublikových demokratických principů samosprávných orgánů. Pojetí národních výborů se v průběhu dalších let vyvíjelo a v 80. letech 20. století, tj. v poslední fázi jejich vývoje, se členily na krajské, okresní, městské a místní. Všechny dílčí stupně národního výboru vykonávaly souběžně státní správu a samosprávu. Vrcholným orgánem národního výboru bylo plenární zasedání, které tvořili poslanci a ti ze svého středu volili předsedu příslušného národního výboru. V roce 1982 byl zaveden nový termín, tzv. středisková obec. V této obci působil místní národní výbor s rozšířenou působností a jeho cílem bylo zlepšit výkon správy.

Po svržení totalitního režimu v listopadu 1989 se začaly utvářet stabilní předpoklady pro reformu veřejné správy. Hlavním aspektem reformy veřejné správy byla její decentralizace, zrušení národních výborů a vznik samosprávních obcí. **Územní samospráva** fungovala na základním (obecním) stupni. Pro výkon státní správy byly zřízeny okresní úřady. Ty plnily svoji funkci na stupni okresním, pracovaly jako orgány státní správy se všeobecnou působností, a to jen do vzniku krajů. K 1. lednu 2003 byly definitivně zrušeny, jejich působnost přešla na obce s rozšířenou působností a na kraje.

---

⁶ SCHELLE, Karel. *Vývoj veřejné správy v letech 1948 – 1990*. 2. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. s. 375 – 376.

Na politické scéně se však začaly ozývat názory o obnovu zemského zřízení. V návaznosti na tyto ohlasy byla přijata nová ústava, resp. zákon o obcích, č. 367/1990 Sb., o obecní zřízení⁷. Zákon o obcích upravoval postavení obecních orgánů tak, jak je známe v současnosti (zastupitelstvo, rada, starosta a obecní úřad). **Reforma veřejné správy** se vyvíjela zcela odlišně, neboť se jednalo o dlouhodobě připravovaný proces s výraznými dopady na všechny úrovně státní správy, které měly směřovat ke zřízení regionální samosprávy. Jak tvrdí Peková „*Územní samospráva je realizace práva občanů na vlastní samosprávu, právo na spravování určitého území menšího než je stát na základě působnosti stanovené ústavou a příslušnými zákony při vytváření potřebných ekonomických podmínek.*“⁸ Proto byl přijat na základě předcházejících jednání nový ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, jímž bylo zřízeno 14 vyšších územních samosprávných celků, resp. 13 krajů + hlavní město Praha. V příštím roce pak svým usnesením rozhodla, že výkon státní správy na úrovni kraje byl svěřen právě do jejich pravomoci.

Lze tedy říci, že reforma veřejné správy je uskutečňována i v současné době a její finální podobu budeme moci pozorovat v průběhu dalších let. Jejím **cílem** není pouze hledání vhodného územního členění státu, ale především dosažení vyšší kvality informační a komunikační soustavy, efektivní veřejná kontrola, rozpočtová reforma a v neposlední řadě také zvyšování kvalifikace zaměstnanců působících ve veřejné správě. Pokud jde o státní správu, zejména ústřední státní správu, její modernizaci a profesionalizaci, racionalizaci a etiku, tak koncepční a legislativní činnost v tomto směru není dosud ukončena.

2.3 Obec, její charakteristika a institucionální členění

Postavení, funkce a úkoly obce jsou zakotveny v Ústavě ČR a v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích. **Obec** je tedy základní článkem územní samosprávy, je veřejnoprávní korporací, disponuje vlastním majetkem, spravuje své záležitosti samostatně, vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající.

Jako **základní územní samosprávný celek** se obec rozkládá na jednom nebo několika katastrálních územích. Podle katastrálních území se obvykle člení na části. Zákon o obcích rovněž umožňuje, že se obce mohou slučovat, popřípadě rozdělovat, a to na základě výsledků

---

⁷ Zákon o obcích č. 367/1990 Sb., obecní zřízení. V současnosti zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, obecní zřízení ve znění pozdějších předpisů.

⁸ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s.

místního referenda. Každá obec v ČR je začleněna do správního obvodu okresu a do územního obvodu vyššího územního samosprávního celku – kraje. To znamená, že z hlediska jejího území, příp. výkonu státní správy, nikoliv samostatné působnosti, kdy je suverénní a nepodléhá kraji. Zákon o obcích rozlišuje tyto základní druhy obcí – obce, které nejsou městysem či městem, městys, město, statutární město a hlavní město Praha.

Podle přenesené působnosti pak rozeznáváme tyto **kategorie obcí** – obce, obce s matričním úřadem, obce se stavebním úřadem, obce s pověřeným obecním úřadem (II) a obce s rozšířenou působností (III), které podle zákona ve svém správním obvodu zabezpečují výkon státní správy nad rámec přenesené působnosti náležící ostatním obcím.

2.3.1 Zastupitelstvo

Zastupitelstvo je vnímáno v oblasti samosprávy jako hlavní orgán, který spravuje obec samostatně a je nadřazen všem ostatním orgánům. Je to kolektivní volený orgán a jako jediný z orgánů samosprávy je ústavně zakotven. Členy zastupitelstva jsou zvolení zástupci jednotlivých politických stran, případně nezávislí kandidáti zvolení v komunálních volbách na dobu 4 let. Zastupitelstvo obce má hlavní rozhodovací pravomoci v samostatné působnosti, ze svých členů volí starostu obce. Jednání zastupitelstva obce jsou ze zákona veřejná a řídí se schváleným jednacím řádem. **Počet členů** zastupitelstva je závislý na počtu obyvatel obce. Mandát člena zastupitelstva vzniká zvolením, složením slibu, kterým se ujímá práv a povinností.

Do náplně práce zastupitelstva řadíme zejména:

- stanovení programu rozvoje obce a rozpočtu obce,
- schválení vydávání emisí komunálních cenných papírů,
- schválení zřízení rozpočtových a příspěvkových organizací,
- schválení obecně závazných vyhlášek,
- schválení čestných občanství,
- schválení nabytí a převodu majetku obce,
- schválení bezúplatných převodů peněžních prostředků,
- schválení převodů movitých věcí,
- rozhodování o převodu vlastnických práv nemovitostí, o předání a pronájmu majetku,
- zřizování školských právnických osob, obecní policie a integrovaného záchranného systému v obci.

2.3.2 Rada

Rada obce je výkonným orgánem. Je tvořena starostou a členy zvolenými z řad zastupitelů (místostarostové a další členové), ve statutárních městech jsou to primátor, náměstci primátora a ostatní členové. V samostatné působnosti podléhá rada obce zastupitelstvu obce a předkládá mu zprávy o své činnosti. V rámci přenesené působnosti obce rozhoduje, jen stanoví-li tak zákon. Počet členů je lichý, tvoří maximálně třetinu počtu členů zastupitelstva. Rada obce se nevolí tehdy, má-li zastupitelstvo obce méně než 15 členů. Jednání rady obce jsou neveřejná.

Obecní rada vykonává činnosti:

- zabezpečuje hospodaření obce,
- řídí činnost komisí,
- kontroluje činnost orgánů, které obecní rada zřídila,
- ukládá sankce a pokuty,
- projednává připomínky a petice občanů.

2.3.3 Starosta a jeho zástupci

Starosta je představitelem obce, zastupuje obec navenek. Ze své činnosti je odpovědný zastupitelstvu obce. Přípravuje, svolává a řídí jednání zastupitelstva obce a rady obce. **Odpovídá** za včasné objednání a provedení auditu hospodaření obce, odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce, má právo užívat závesný odznak s názvem Česká republika po obvodu a velkým státním znakem uprostřed, a to při významných příležitostech a občanských obřadech. Je oprávněn pozastavit usnesení obecní rady a podepisuje obecní vyhlášky.

V době nepřítomnosti starosty zastává tuto funkci **místostarosta**. Ve statutárních městech je to pak náměstek primátora.

2.3.4 Iniciativní a poradní orgány

Zastupitelstvo si může zvolit jako své iniciativní a kontrolní orgány **výbory**. Mezi povinně zřizované výbory obcí patří kontrolní, finanční případně za splnění zákonem stanovených podmínek také výbor pro národnostní menšiny. V případě krajů se jedná o výbory kontrolní, finanční a výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost; v případě hlavního města Prahy pak máme výbor kontrolní, finanční a výbor pro výchovu a vzdělávání.

Výbory předkládají návrhy a stanoviska zastupitelstva. Počet členů výboru musí být lichý, nejméně pětičlenný a členové se scházejí podle potřeby.

Komise představují iniciativní a poradní orgány rady obce. Mohou být rovněž zřízeny pro výkon přenesené působnosti obce. Jsou to výkonné orgány obce, jejichž počet a skladba nejsou ničím vymezeny. Předkládají návrhy a náměty, starosta je oprávněn svěřit jim výkon státní správy. Poté jsou výkonnými orgány v přenesené působnosti obce na svěřeném úseku činnosti a v této oblasti jsou podřízeny a odpovědní výhradně starostovi.

2.3.5 Obecní úřad

Obecní úřad vykonává administrativně organizační činnosti vedení obce, větší rozsah zajišťuje pověřený obecní úřad a obecní úřad obce s rozšířenou působností, jeho funkci plní ve městech městský úřad, magistrát nebo úřady městských částí.⁹ Tvoří ho starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu, je-li tato funkce zřízena a dále zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. Výkon státní správy a v přenesené působnosti i výkon státní správy zabezpečují zaměstnanci, jež pracují ve výkonných orgánech obecního úřadu. Výkonné orgány obecního úřadu můžeme rozdělit na odbory a oddělení, avšak jejich zřízení není obligatorní. Platí, že je-li obec větší a je-li obecní úřad pověřen výkonem státní správy, pak je struktura obecního úřadu komplikovanější.

Vybrané obecní úřady jsou pověřeny výkonem státní správy i v dalších obcích. Obecní úřad **řídí jmenovaný tajemník**, je-li tato funkce zřízena. Zaměstnanci obecního úřadu jsou v pracovním poměru a mají s obecním úřadem uzavřenou pracovní smlouvu.

Obecní úřad prostřednictvím komisí, odborů a zaměstnanců vykonává administrativní činnost, která souvisí se správou:

- obce,
- obecního úřadu,
- záležitostí občanů a
- veřejných záležitostí obce.

Obecní úřad **plní úkoly**, které mu uložila obecní rada a obecní zastupitelstvo, pomáhá komisím v jejich činnosti, řídí organizace, které zřídila obec pro zabezpečení veřejných činností a zabezpečení činnosti veřejných statků.

---

⁹ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2011. s. 351–356.

Tajemník obecního úřadu řídí administrativní aparát obecního úřadu a plní funkci statutárního zaměstnavatele. Tajemník obecního úřadu je v pracovním poměru, zúčastňuje se zasedání obecní rady a zasedání zastupitelstva, je odpovědný za plnění úkolů obecní radě a starostovi obce. Všechny funkce tajemníka jsou blíže specifikovány v zákoně č. 312/2002 Sb., zákon o úřednicích územních samosprávných celků a o změně některých zákonů.

2.4 Zákonné základy obecního zřízení

Jak jsem již uvedla v předešlém textu, vydáním zákona č. 367/1990 Sb., o obcích došlo s účinností od 24. 11. 1990 k **obnovení obecního zřízení**. Praktické zkušenosti s uplatňováním tohoto zákona však ukázaly na řadu nepřesností v určitých jeho ustanoveních. Některé instituty v této právní úpravě zcela chyběly. Po přijetí Ústavy ČR a Listiny základních práv a svobod, které v mnoha směrech přinesly změny v postaveních obcí a taktéž s ohledem na nutnost provedení zásadních změn v zákoně o obcích, bylo navrženo a následně přikročeno k přijetí nového zákona, a to **zákona č. 128/2000 Sb., o obcích**, který plně využívá ta ustanovení, která se v praxi osvědčila. Přijetím daného zákona se rovněž realizovala hlava sedmá Ústavy ČR, došlo tedy k naplnění ústavní zásady, že obec samostatně spravují zastupitelé, kteří si zřizují potřebné orgány, byla respektována Listina základních práv a svobod v ustanoveních, která měla vztah k místní správě, rovněž byla provedena harmonizace s Evropskou chartou místní samosprávy a též nový zákon respektoval Evropskou rámcovou dohodu o spolupráci přesahující hranice mezi územními orgány a Evropskou chartu o ochraně národnostních menšin.¹⁰

Základním **posláním státu** je především zajistit svůj rozvoj a plnění všech jeho funkcí. Prostředkem, který lze realizovat tyto činnosti je tzv. veřejná správa, neboli správa věcí veřejných, správa lidí lidmi. Subjekty veřejné správy jsou stát, nestátní veřejnoprávní subjekty nebo-li veřejnoprávní korporace, mezi které řadíme např. veřejnoprávní korporace územní samosprávné (obce a kraje), profesní a zájmové veřejnoprávní korporace (advokátní nebo lékařská komora, aj.) a jiné samosprávné korporace (vysoké školy, nadace i fondy). Dále pak právnické organizace veřejného práva, které jsou založeny na principu individuálního členství nebo společenství osob, které se na výkonu správních činností podílejí na základě státního pověření (lesní a vodní stráž).

---

¹⁰ Zdroj: www.mvcr.cz, dostupné z <http://www.google.com/url?q=http://www.mvcr.cz/soubor/novela-zakonu-o-usc-na-internet-duvodova-zprava-pdf.aspx>. [cit. 05/2012].

Veřejnoprávní korporace tedy nemohou být nezávislé na státu, jsou součástí státní struktury a tudíž podléhají státnímu doзору. To se samozřejmě netýká všech jejich záležitostí, ale omezuje se zejména na právní a finanční dohled. Závislost veřejnoprávních korporací na státu a státní moci je dvojitá a nemá ve všech případech stejnou povahu ani intenzitu. Můžeme tedy hovořit o jakési právní a faktické závislosti. Onu faktickou závislost bychom mohli také nazvat jako dílčí potenciální ekonomickou závislost, která může být omezená nebo také žádná a souvisí např. se skladbou rozpočtu veřejnoprávní korporace, jejího hospodaření atd. Jestliže obec má vlastní majetek, který tvoří základ její ekonomické samosprávy, i přes tuto skutečnost stát na základě zákona omezuje hospodaření s tímto majetkem, což vyplývá z postavení obce jako veřejnoprávní korporace (např. povinnost obce zveřejnit záměr prodeje nemovitosti, hospodařit pouze dle schváleného rozpočtu). Právní závislost vychází z toho, že veřejnoprávní korporace jsou zřizovány zvláštními zákony nebo na základě zákona upravujícího vznik veřejnoprávní korporace, kupř. zákon o české televizi či zákon o českém rozhlase.

Lze tedy říci, že stát stanovuje „**pravidla hry**“ pokud ze své vůle deleguje výkon státní správy, která mu jako jedinému náleží v plném rozsahu, na podřízený orgán, a to jen na svěřeném úseku státní správy (např. televizní a rozhlasové vysílání, matriční úřady či notáři) a prostřednictvím zákonů pak upravuje postup těchto podřízených orgánů. Jako příklad mohu uvést **zákon č. 500/2004 Sb., správní řád**, ve znění pozdějších předpisů, kterým je upraven postup orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků a jiných orgánů, právnických a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy.

2.5 Členění veřejné správy v České republice

Vymezení pojmu „**veřejná správa**“ je nespočetně mnoho, není definováno v Ústavě ani jiném zákoně. Odborná literatura na toto pojení nahlíží z různých hledisek a v odlišných souvislostech. Obecně lze tedy veřejnou správu chápat jako určitou lidskou činnost, jejímž smyslem a podstatou je správa veřejných záležitostí ve veřejném zájmu, na rozdíl od správy soukromé, která pečuje pouze o vlastní záležitosti právnických či fyzických osob v jejich vlastním rozsahu. Zatímco pro správu soukromou platí, že co není jejímu subjektu zákonem nebo na základě zákona zakázáno, to je mu tedy povoleno, tak pro správu veřejnou platí naprostý opak – co není subjektu veřejné správy zákonem výslovně povoleno či uloženo, to je mu tudíž zakázáno a nesmí toto činit. Veškerá veřejnoprávní činnost subjektů veřejné správy musí být prováděna podle platného právního řádu, aby byla splněna zásada zákonnosti, pouze

v mezích jeho zákonné působnosti a dále formami, jež jsou jeho zákonnou pravomocí. Veřejná správa se v České republice tradičně dělí na státní správu a na samosprávu. Jak uvádí Halásek: „*Veřejná správa je v evropském kontextu právního státu definována jako kvalifikovaná řídicí činnost správních orgánů, vykonávaná ve veřejném zájmu.*“¹¹

V České republice je uplatňován **smíšený model veřejné správy**, což v praxi znamená, že územní samosprávné korporace a jejich orgány vedle samosprávných činností realizují také v zákonem stanovených případech státní správu formou přenesené působnosti. V případě pochybností, co do obsahu samostatné působnosti, se uplatňuje zásada preference samostatné působnosti, tzn., že daná sporná činnost bude vykonávána v samostatné působnosti obce.

Mezi nejdůležitější subjekty veřejné správy řadíme:

- stát – státní správa,
- veřejnoprávní korporace – veřejná samospráva,
- veřejné ústavy a podniky a
- veřejné fondy a nadace.

Mezi instituce veřejné správy v ČR může zahrnout:

- dvoukomorový Parlament České republiky,
- prezidenta republiky,
- vládu,
- ostatní orgány státní správy,
- orgány územní samosprávy,
- ostatní instituce.

*„Specifické postavení uvnitř státu má v ČR Policie ČR, obecní (městská) policie, justiční stráž, vězeňská služba, Česká národní banka, Česká akademie věd, Česká tisková kancelář, Veřejný ochránce práv, Nejvyšší kontrolní úřad, Úřad pro ochranu osobních údajů, Rada pro rozhlasové a televizní vysílání a mnoho dalších.“*¹²

---

¹¹ HALÁSEK, Dušan. *Veřejná ekonomika*. 2. přepracované vyd. Opava: Optys. 2007. s 57.

¹² PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. s. 97.

2.6 Státní správa

Státní správa vykazuje mezi orgány veřejné správy výsadní a nezastupitelné postavení. Pod pojmem státní správa si můžeme představit záležitosti, jejichž rozhodování si formou zákona vyhradil stát. Řečeno poněkud extremisticky jde o to, co si stát odňal ze svobody lidí, tedy o čem stanovil, že si nemůže každý člověk sám rozhodnout, ale bude o dané věci rozhodovat výlučně stát. Je samozřejmostí, že za stát rozhodují a zařizují tyto záležitosti různé jeho orgány nebo jím zřízené veřejné instituce. Protože však tato státní usurpace osobní svobody lidí dosáhla v posledních letech takové úrovně, že stát již ani nemá možnost sám ji všechnu a na vlastní náklady vykonávat (leď že by byl jediným a totalitním vlastníkem všeho na jím ovládaném území a jediným zaměstnavatelem všech jím ovládaných fyzických osob), pověřuje tak výkonem některých záležitostí státní správy také jiné subjekty.

Pokud je státní správa vykonávána správními úřady jako orgány státu, tedy z hlediska státu přímo jeho orgány, pak hovoříme o **přímé státní správě**; vykonávají-li státní správu jiné orgány, kupř. obecní a krajské úřady, tedy z hlediska státu jinými než státními orgány, pak hovoříme o **nepřímé státní správě**. Pověření či přenesení výkonu státní správy se tedy může uskutečnit výhradně formou zákona.

2.7 Statutární město

„**Statutární město** je město, jehož správa je organizována (nebo může být organizována) podle základní městské vyhlášky (dříve zemského zákona), přičemž se oba typy těchto právních norem označují jako **statut města**. Status statutárního města může znamenat buď právo města vydat statut města, nebo povinnost města vydat statut města. V některých státech mají svůj statut nebo právo vyhlásit statut všechna města, popřípadě dokonce všechny obce, například na Slovensku, ve Slovinsku a v Itálii.“¹³

V rámci území České republiky můžeme považovat za statutární město takové město, které má právo si svou správu organizovat dle základní městské vyhlášky, jež se také označuje jako **statut města**. Na rozdíl od ostatních měst, obcí či městysů se statutární města v ČR mohou členit na jednotlivé samosprávné části, které jsou vymezeny právě ve shora uvedeném statutu příslušného statutárního města. Hlavní město Praha je také de facto statutárním městem, i když jím není tímto zákonem stanoveno. Formální přívlastek „hlavní“ město zde představuje status zahrnující v případě této české metropole i znaky statutárního města i krajské samosprávy.

---

¹³ Zdroj: [www.cs.wikipedia.org](http://cs.wikipedia.org/wiki/Statutární_město), dostupné z http://cs.wikipedia.org/wiki/Statutární_město, [cit. 04/2012].

Statutární města existovala v českých zemích již počátkem 19. století. V té době se jejich územím dostalo postavení odpovídající samostatnému politickému okresu. V poválečném Československu statutární města neexistovala, teprve od roku 1990 byla na základě nového zákona o obcích kategorie statutárních měst obnovena, ale na úplně jiném principu. **Postavení a působnost statutárního města** upravuje dnes zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto zákona je statutární město veřejnoprávní korporací, území takového města se člení na městské obvody nebo městské části s vlastními orgány zastupitelstva.¹⁴

2.7.1 Statutární město Ostrava

Rovněž i **Ostrava** náleží mezi statutární města, a to od roku 1990. Tato metropole Moravskoslezského kraje je svou rozlohou (214 km²) i počtem obyvatel (ke dni 1. 1. 2012 – 306 128 trvale žijících obyvatel) třetím největším městem České republiky. Má postavení obce s rozšířenou působností, kterou vykonává pro okolní města - Klimkovice, Šenov, Vratimov a obce Čavisov, Dolní Lhota, Horní Lhota, Stará Ves nad Ondřejnicí, Zbyslavice, Olbramice, Vřesina, Václavovice a Velká Polom. Ty tvoří spolu s městem Ostrava jeden správní obvod. Město samotné se pak člení na **23 městských obvodů**.

Řízení města je dvoustupňové. Na prvním stupni řízení působí zastupitelstvo města, rada města, primátor, Magistrát města Ostravy a Městská policie Ostrava. Na druhém stupni, tedy na úrovni městských obvodů, působí zastupitelstva městských obvodů, rady městských obvodů, starostové a úřady městských obvodů. Dělbou kompetencí mezi orgány města a orgány městských obvodů vymezuje obecně závazná vyhláška města Ostravy č. 11/2000, tedy Statut města Ostravy, ve znění pozdějších změn a doplňků.

V rámci **přenesené působnosti** statutární město Ostrava odpovídá za výkon státní správy v činnostech, jejichž rozsah je vymezen zvláštními zákony. Jedná se zejména o oblast zdravotnictví, školství, sociální péče, územního plánování, agendy stavebního úřadu, matričního úřadu, živnostenského úřadu, orgánu silničně-správního, vodohospodářského, ochrany životního prostředí a další.

Rozhodování ve věcech **samostatné působnosti** je výhradní věcí volených samosprávných orgánů města a městských obvodů. Rozhodování ve věcech přenesené působnosti při výkonu státní správy činí úředníci magistrátu a úřadů městských obvodů, kteří

---

¹⁴ § 4 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

mají k rozhodování v oblasti své působnosti odbornou způsobilost ověřenou složením zkoušky zvláštní odborné způsobilosti.¹⁵

SMO je podle zákona o obcích, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, zřizovatelem některých příspěvkových organizací, který mi jsou např. zdravotnická a sociální zařízení, domovy pro seniory nebo domovy pro osoby se zdravotním postižením, dále pak střediska volného času, divadla atd. SMO je také zakladatelem akciových společností a společností s ručením omezeným, v nichž může vykazovat 100% majetkovou účast, a to vše v souladu se zákonem o obcích. Mimo jiné je SMO zakladatelem obecně prospěšných společností, jejichž prvořadým cílem je poskytovat široké veřejnosti **obecně prospěšné služby**. Považuje se rovněž za zřizovatele Městské policie Ostrava, kde primátor města plní funkci vrchního velitele.

---

¹⁵ Zdroj: www.ostrava.cz, dostupné z <http://www.ostrava.cz/cs/urad/mesto-a-jeho-organy>, [cit. 04/2012].

3 Územní samospráva a její materiálně technické zabezpečení

3.1 Samospráva a její členění

Právní pojem samospráva vyjadřuje skutečnost, že veřejné záležitosti spravuje někdo jiný než stát, tzn. veřejnoprávní svaz. **Samospráva** zpravidla označuje oprávnění určitého společenského organismu obstarávat právem vymezený okruh svých záležitostí, a to samostatně, relativně nezávisle na širším společenském organismu, jehož je součástí. Z politického hlediska lze pojem samosprávy označit jako pouhý organizační princip státní správy, kde státní správu obstarávají nejen úředníci, ale i zástupci občanů, přičemž subjektem státní správy je sám stát. Samosprávu vykonávají orgány jiných právních orgánů než státu, pokud je na ně zákonem výkon veřejné správy delegován a trvale svěřen do jejich působnosti. Samospráva se obvykle člení na **územní a zájmovou**, kterou tvoří stavovské komory a veřejné vysoké školy (Hendrych, 2009). Samospráva zájmová působí na určitém území, ale její patrimoniální moc, respektive pečovatelská činnost, se týká pouze určitého okruhu osob.

3.1.1 Územní samospráva

Územní samospráva je součástí veřejné správy a zahrnuje samosprávu vykonávanou územně samosprávnými celky. Podstata územní samosprávy spočívá v tom, že je "mikrokosmem státu", určitou univerzalitou působnosti a vrchnostenské moci v tom smyslu, že např. obci podléhají všechny osoby a jejich prostřednictvím i všechny věci na jejím území. V České republice existují celkem dvě úrovně územní samosprávy, a to:

- **Základní územně samosprávné celky – obce**, jež řadíme mezi veřejnoprávní korporace, které disponují vlastním majetkem a hospodaří s vlastním rozpočtem. V právních vztazích vystupují vlastním jménem a nesou plnou odpovědnost vyplývající z těchto vztahů. Obcí označujeme rovněž i městys, město i statutární město. Hlavní město Praha má specifické postavení mezi územně samosprávnými celky a svým charakterem jej řadíme jak mezi obce tak i mezi kraje. Územní působnost základních územně samosprávných celků je omezena pouze na území obce, které je tvořeno jedním nebo více katastrálními úřady.
- **Vyšší územně samosprávné celky – kraje**, které rovněž patří mezi veřejnoprávní korporace, jsou držitelem vlastního majetku a hospodaří s vlastním rozpočtem. Vystupují vlastním jménem v právních vztazích a nesou odpovědnost z těchto

vztahů vyplývajících. V ČR existuje 13 krajů, územně je jejich působnost omezena na území kraje, jenž je dáno výčtem území obcí náležejících do kraje.

V souvislosti s územní samosprávou můžeme konstatovat, že ekonomická teorie používá pojem veřejné statky. Tyto **veřejné statky** jsou jedním z charakteristických produktů územní samosprávy, resp. veřejného sektoru, avšak ne všechny veřejné služby lze chápat jako veřejné statky.

3.1.2 Zájmová samospráva

Zájmová samospráva je součástí veřejné správy. Tento typ samosprávy byl v minulosti představován různými stavovskými komorami a společenstvy. V současné době se zájmová samospráva stále koncipuje a ve veřejné správě zastává velmi důležité místo. Výstižnou charakteristikou by mohlo být vymezení negativní, při kterém by tento typ samosprávných subjektů mohl být označen jako samospráva neúzemní.

3.2 Působnost obcí v ČR

Působností obce se rozumí právně vymezený okruh společenských vztahů, předmět, obsah a rozsah činností, ve kterých každá obec realizuje svou pravomoc. Pravomocí se v tomto případě rozumí nejen souhrn oprávnění, kterými je obec vybavena, ale rovněž i právních povinností, které jsou obci uloženy pro potřeby plnění jejich úkolů. Podle právní úpravy mohou obce vedle samostatné působnosti vykonávat i působnost přenesenou. Odlišení a správné pochopení samostatné a přenesené působnosti je nezbytným předpokladem pro výkon činnosti orgánů obce.

3.2.1 Samostatná působnost

Samostatná působnost představuje samosprávu obce, tzn. že obec sama spravuje své záležitosti a dále pak záležitosti svých členů, jejichž spravování jí stát neodňal, a to vše v souladu s příslušnými zákony a obecně závaznými právními předpisy. Obec jedná svým vlastním jménem a na vlastní účet. Samostatná působnost je přímo definována v zákoně a dále je vymezena jako péče o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů v souladu s místními předpoklady a zvyklostmi, především v oblasti uspokojování potřeb bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dobrých životních podmínek, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.

Do samostatné působnosti obce ze zákona patří např:

- hospodaření obce,
- sestavení rozpočtu a závěrečného účtu obce,
- peněžní fondy obce,
- právnické osoby obce a organizační složky obce a účast obce v právnických osobách, osobní a věcné výdaje na činnost obecního úřadu a zvláštních orgánů obce,
- organizace, řízení, personální, materiální a technické zabezpečení obecního úřadu,
- vydávání obecně závazných vyhlášek obce,
- místní referendum,
- obecní policie aj.

Na základě zvláštních zákonů patří do samostatné působnosti obce například:

- územně plánovací dokumentace (územní plán popř. regulační plán),
- vybírání místních poplatků,
- zabezpečení úkolu v oblasti požární ochrany v obci, zřizování jednotky dobrovolných hasičů,
- zřizování a správa mateřských škol, základních škol a uměleckých škol,
- ochrana před alkoholismem a jinými toxikomaniemi.

Obec spravuje samostatně záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou svěřeny do působnosti krajů nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům, a pak záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zákon. Pokud zákon nestanoví jinak, jedná se o samostatnou působnost. Dané rozlišení působnosti je nutné z procesních, ale i z finančních důvodů.

3.2.2 Přenesená působnost

Přenesená působnost představuje okruh záležitostí, které vykonávají orgány obce jménem státu. Obsah výkonu státní správy je v určitém rozsahu delegován na územní samosprávu. V podstatě můžeme říci, že stát vykonává státní správu prostřednictvím úředníků, tj. zaměstnanců obcí či krajů. Za kvalitu výkonu této působnosti a rovněž vůči veřejnosti odpovídá stát jenž ji orgánům územních samospráv svěřil. Proto také orgány obce nebo kraje při výkonu této cizí (státní) působnosti respektovat vůli toho, kdo jim ji předal. Při výkonu přenesené působnosti orgány obce nevyjadřují vůli obce, nýbrž státu, a konají tak nikoli jménem územního samosprávného celku, ale přirozeně - jménem státu. Proto není

možné, aby pravomoc k realizaci této působnosti uplatňovaly ty orgány obce, které jsou vytvářeny svobodnou vůlí občanů, a to formou voleb. Do této části působnosti obce či kraje je členům zastupitelstva (až na výjimky) přístup odepřen. Přenesenou působnost obce vykonávají pro stát téměř výlučně obecní úřady a rovněž tzv. zvláštní orgány.

3.3 Historie správy města

Na přelomu 13. a 14. století vznikla vesnice, která nesla název typický pro období kolonizace, tedy Lhota. Toto označení bylo charakteristické pro všechny vsi založené na zeleném vršku nebo ve většině případů na lesní půdě. První písemná zmínka o Mariánských Horách se pojí s rokem 1367, kdy vesnice nesla jméno **Teuffelesdorf** (Čertova Lhota), zřejmě podle jména tehdejšího majitele obce Herschode Teuffelsdorfa, neboli Herše z Čertovy Lhoty. Tato lesní lánová ves byla poddanskou vsí města Ostravy, a to až do roku 1848. Zrušením poddanství se obec odtrhla od Moravské Ostravy a osamostatnila se. Obytné domy se rozkládaly podél dnešní ulice Novoveské, přibližně v úseku ohraničeném ulicemi Přemyslovců a Švermova. Fakt, že se obec nalézala v odlehlém bažinatém a zalesněném místě, vyvolávalo u tehdejších obyvatel strašidelné představy. Proto se můžeme jen domnívat, zda se atribut Čertova v jejím názvu váže právě k této skutečnosti.

Rozhodující vliv na rozvoj obce mělo dolování černého uhlí. Ves byla jednou z mála obcí na Ostravsku, kde se německý kapitál nezmocnil obecní správy a neměl volnou ruku v provádění germanizační politiky. Podél staré polní cesty, dnešní ulice Přemyslovců, spojující náves s nově vybudovaným centrem při hlavní ulici, začaly růst domy. Vlak **Severní dráhy Ferdinandovy** projel poprvé obcí dne 1. května 1847, avšak zastávka pro místní obyvatelstvo byla vybudována mnohem později. Místní doprava byla zajišťována tramvajovou dráhou, která spojovala Čertovu Lhotu s Moravskou Ostravou, posléze i Novou Vsí, Svinovem a Vítkovicemi. Moravskoostravské kamenouhelné těžířstvo Marie-Anna započalo se stavbou hornických kolonií, které postupně vznikaly v blízkosti jámy Ignátovy a Dolní nebo Velké Horní. Počátkem 20. století žilo v obci přes 8 000 obyvatel a díky průmyslovému rozvoji (výstavba koksovny, rafinerie lihu, slévárna nebo parní cihelna) docházelo k růstu české populace a zvyšoval se tak počet nově postavených obytných domů na území obce. Komunální sféra však podstatně zaostávala za rychlým stavebním i demografickým rozvojem. Velké změny nastávají v roce 1899, kdy se obecním tajemníkem Čertovy Lhoty stává **Jan Grmela**, jehož záměrem bylo zvelebit obec a povznést ji na město.

Díky jeho ambicím dochází ke změně názvu obce. Obecní výbor obec dvakrát přejmenoval, a to poprvé na Ostravskou Lhotku, podruhé (o rok později) byla prosazena změna názvu na Mariánské Hory. Přívlastek **Mariánské** označují symbol zasvěcení Panně Marii a **Hory** z toho důvodu, že obec je situována na návrší a také proto, že zde horníci těžili uhlí a rudy. Dochází ke schválení češtiny jako jediné úřední a jednací řeči, obecního znaku a obecních barev.¹⁶ Tyto změny schválil ve Vídni předseda ministerstva jako správce c. k. ministeria vnitra Arnošt z Koerbrů. Roku 1906 byla císaři Františku Josefu I. předložena žádost obecního výboru o povýšení obce Mariánské Hory na město. Dopisem ministra vnitra dr. Pacáka byly Mariánské Hory k 1. dubnu 1907 povýšeny na město a získaly tak **status města**. Slavnostní zasedání prvního městského zastupitelstva se uskutečnilo dne 21. dubna téhož roku a prvním starostou byl zvolen **MUDr. Jan May**.

V součinnosti s projektem vídeňského urbanisty **Camilla Sittého** se mělo centrum města rozkládat v okolí nového kostela. Proto byl mezi léty 1905 – 1908 vybudován Chrám Panny Marie Královny, který je dodnes svým charakterem největší v olomoucké diecézi. Ulice byly pojmenovány podle významných českých osobností např. Přemyslovců, Václavská, Hynaisova či Mojmírovců. Obec podporovala nejen rozvoj českého školství, nýbrž se rozvíjela i škola německá a polská. Vznikla nová chlapecká a dívčí obecná i měšťanská škola, později přibýly tři školy mateřské. V roce 1905 byla založena **Obchodní škola** a jako první na Ostravsku vznikla v roce 1907 i škola hudební a varhanní. Staví se radnice, nemocnice, hasičské skladiště, vodovod, kanalizace, fara, chudobinec, nový hřbitov, obecní spořitelna, chodníky, osvětlení, zkrátka vše, co bylo potřeba pro významně se rozrůstající obec.¹⁷ Dochází k postupnému rozvoji průmyslu, byly založeny dusíkárný, strojírenské továrny a elektrárna. Zasluhou Těžířstva Marie-Anna byla obec roku 1905 elektrifikována. V průběhu 30. let 20. století se obec dále rozrůstá, vzniká kolonie U Kostela a vilová čtvrť Zátíší.

Po vzniku samostatného Československa se dne 16. ledna 1919 městské zastupitelstvo vzdalo svého úřadu a jmenovaná správní komise řídila město Mariánské Hory až do jeho připojení k Ostravě. Více než půlstoletí samostatné působnosti města bylo ukončeno 1. 1. 1924, kdy město Mariánské Hory bylo opětovně připojeno k tzv. **Velké Ostravě**. Po událostech Pražského jara, resp. v srpnu 1968 dochází v souladu s novým územním plánem

---

¹⁶ Zdroj: www.marianskehory.cz, dostupné z <http://www.marianskehory.cz/cs/o-marianskych-horach/historie>. [cit. 04/2012].

¹⁷ Zdroj: www.marianskehory.cz, dostupné z <http://www.marianskehory.cz/cs/o-marianskych-horach/historie>. [cit. 04/2012].

k výstavbě nového sídliště Fifejdy. Rozšířila se zástavba Mariánského náměstí s úsekem ulice 28. října a přibýly další stavby. Postupně však dochází k devastaci severozápadní části obce, kde se nacházela původní vesnice, a začíná zde vznikat průmyslová a skladová zóna. V 90. letech 20. století byla kompletně zničena i Dolní kolonie a vyrostl zde supermarket.

Samotný **městský obvod Mariánské Hory a Hulváky** vznikl vyčleněním ze stávajícího území obvodu Ostrava 1. O této změně rozhodl Národní výbor města Ostravy na svém mimořádném plenárním zasedání dne 14. září 1990. Tato změna byla účinná ode dne 24. listopadu 1990. K tomuto datu současně vznikl i Úřad městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky, do kterého byli postupně zařazováni zaměstnanci na výkon jednotlivých agend.¹⁸ Přestože jsou Mariánské Hory od roku 1990 součástí Ostravy, společně s Hulváky jedním z jejich 23 obvodů, uchovává si tato městská část svůj osobitý ráz.

3.3.1 Vybraná instituce veřejné správy

Vybranou institucí veřejné správy je **Úřad městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky** se sídlem na ul. Přemyslovců 224/63, Ostrava – Mariánské Hory.

3.3.2 Charakteristika instituce

Jedním z obvodů SMO je i **městský obvod Mariánské Hory a Hulváky**, který je vymezen katastrálními územími Mariánské Hory a Zábřeh-Hulváky. Jeho působnost je stanovena v souladu s obecně závaznou vyhláškou č. 11/2000 Sb., Statut města Ostravy.¹⁹ Orgány městského obvodu jsou reprezentovány zastupitelstvem MOB, radou MOB, starostou MOB, ÚMOB a zvláštními orgány MOB, které představují komise a výbory. Úřad městského obvodu je jedním z orgánů městského obvodu, tj. Úřad městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky je orgánem městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky. ÚMOB MHaH představuje instituci veřejného sektoru, která plní úkoly veřejné správy a je jedním z vykonavatelů veřejné správy (státní správy i samosprávy). Zajišťuje a poskytuje občanům služby směřující k zabezpečení výkonu státní správy v souladu se zákony a k zabezpečení samosprávných úkolů městského obvodu v souladu s usnesením rady a zastupitelstva městského obvodu.

---

¹⁸ UHROVÁ, Pavla. *Proces výběru a získávání zaměstnanců ve veřejné správě*. Praha, 2011. Diplomová práce. Univerzita Jana Amose Komenského Praha.

¹⁹ Obecně závazná vyhláška č. 11/2000 Sb., Statut města Ostravy.

Jedná se hlavně o zabezpečení:

- rychlého, vstřícného a zákonného přístupu k občanům ve správním řízení v oblasti přenesené státní správy,
- efektivního nakládání s prostředky městského obvodu a využívání majetku svěřeného městskému obvodu,
- usměrňování organizací založených městským obvodem a zabezpečování veřejných služeb,
- plnění úkolů rady městského obvodu a zastupitelstva městského obvodu,
- koncepčních prací v oblasti struktury úřadu městského obvodu tak, aby vyhotovovala cílům a potřebám městského obvodu,
- rozvoje lidských zdrojů a zajištění personální práce v souladu s výše uvedenými cíli a potřebami.

Kromě platné legislativy lze také v rámci úřadu vydávat vnitřní předpisy, a to k integraci procesů a postupů. Základním vnitřním předpisem Úřadu městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky je **organizační řád**, který je v souladu se zákonem o obcích schvalován radou městského obvodu. Organizační řád určuje vnitřní strukturu úřadu, vztahy nadřízenosti a podřízenosti, popisuje pravomoci jednotlivých pozic, činnost odborů a oddělení (to vše v samostatné i přenesené působnosti). K dalším podstatným dokumentům náleží **pracovní řád, spisový a skartační řád**. Tyto dokumenty vydává tajemnice úřadu.

3.4 Orgány samosprávy

Zastupitelstvo

Zastupitelstvo městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky se skládá z 15 členů, kteří byli zvoleni v komunálních volbách na období 4 let. Ve volebním období 2010 – 2013 je v Zastupitelstvu předmětného městského obvodu zastoupeno pět politických stran, z toho 4 mandáty získali Nezávislí, po 3 mandátech získala ODS a ČSSD, KSČ utrhla 2 mandáty a s 1 mandátem je v zastupitelstvu zastoupena KDU-ČSL. Přímou **volený sbor zastupitelů** městského obvodu se schází zpravidla jednou za tři měsíce, v případě nutnosti zasedá i častěji. Dnem, kdy zastupitelé městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky zasedají v současné době je úterý, a to každé tři kalendářní měsíce. Jednání svolává a řídí starostka městského obvodu, která předkládá ostatním zastupitelům podklady pro jednání. Dle příslušné problematiky jsou podklady zpracovány jednotlivými odbory a útvary městského úřadu.

Podklady jsou v plném rozsahu elektronicky archivovány, a to pro případnou kontrolu či zpětné dohledání údajů. Veškeré **organizační zajištění činnosti** zastupitelstva leží na bedrech pracovníků odboru hospodářské správy a vnitřních věcí. Samotné jednání zastupitelstva pak probíhá v zasedací místnosti Úřadu městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky, která je velikostně přizpůsobena nejen samotným zastupitelům, ale rovněž i široké veřejnosti popř. médiím. Zasedání zastupitelstva se účastní všichni vedoucí pracovníci dílčích odborů městského úřadu včetně tajemnice.

Zastupitelstvo městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky zřizuje jako své **iniciativní a poradní orgány** výbory, a to v souladu s ustanovením § 117 odst. 1, 2 zákona o obcích.²⁰ Vždy je zřízen kontrolní a finanční výbor a předsedové těchto výborů jsou členové zastupitelstva. **Kontrolní výbor** městského obvodu je pětičlenný a zabývá se kontrolou plnění usnesení zastupitelstva obce a rady obce. Dále kontroluje dodržování právních předpisů ostatními výbory a obecním úřadem na úseku samostatné působnosti, plní další kontrolní úkoly, jimiž jej pověřilo zastupitelstvo obce. **Finanční výbor** je v tomto volebním období zastoupen rovněž pěti členy. Činnost finančního výboru zahrnuje zejména vyřizování oznámení a stížností občanů, nikoliv přímo, ale až tehdy, pokud mu to zastupitelstvo obce uloží.

Rada

Rada městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky je v současné době pětičlenná a je volena zastupitelstvem městského obvodu. Mezi členy rady řadíme z titulu své funkce starostku, 1. místostarostu a místostarostu, dále pak zbývající radní. V současném volebním období jsou v Radě MOB MHaH zastoupeny tyto politické strany: Nezávislí (3 mandáty), TOP 09 (1 mandát) a KSČM (1 mandát).

Zasedání rady jsou uskutečňována jednou za 14 dní, zpravidla v pondělí. Vyžadují-li to okolnosti, pak rada zasedá častěji. Radní se scházejí v zasedací místnosti tajemnice městského úřadu a jednání jsou na rozdíl od jednání zastupitelstva neveřejná. Na jednání rady je přítomna i tajemnice úřadu, která disponuje poradním hlasem a podle nutnosti také další členové zastupitelstva nebo jiné osoby. Materiály určené k jednání rady jsou zpracovávány kompetentními pracovníky úřadu a radě je předkládá příslušný vedoucí odboru. Stejně jako

---

²⁰ Zákon č. 128 ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1738-1764. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/2000/sb038-00.pdf>.

v případě zastupitelstva je celá organizace jednání rady a náležité materiály (zápisy včetně usnesení) zpracovávány odborem hospodářské správy a vnitřních věcí.

Rada městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky si zřizuje jako své iniciativní a poradní orgány komise. Konkrétně se jedná o komisi projektových záměrů a komisi povodňovou. **Povodňová komise** je složena z pěti členů, **komise projektových záměrů** čítá tři členy. Ze zasedání obou komisí jsou stejně jako ze zasedání zastupitelstva, rady či výborů pořizovány zápisy. Tyto zápisy jsou posléze předkládány radě, která je svým usnesením akceptuje.

Starosta

Do funkce **starostky** městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky byla z řad členů zastupitelstva zvolena **Ing. arch. Liana Janáčková**. Starostka svou funkci zastává již od roku 1990 jako dlouhodobě uvolněná ze svého zaměstnání. Zastupuje ÚMOB MHaH navenek, plní úkoly na svěřeném úseku finančního odboru a úkoly stanovené v § 103 – § 108 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích.

Společně se starostkou se na vedení městského obvodu podílí **1. místostarosta RSDr. Jiří Boháč**. 1. místostarosta, který je určen zastupitelstvem, zastupuje starostku v době její nepřítomnosti popř. v době, kdy nevykonává svou funkci. Pokud tyto případy nastanou, jedná a rozhoduje 1. místostarosta ve všech věcech, které jsou svěřeny právě starostce. Dále plní úkoly v samostatné působnosti, které místostarostovi svěří zastupitelstvo (§ 104 zákona o obcích). V rámci svěřených úseků má na starosti odbor bytový a oddělení majetkové.

Ing. Jiří Jezerský zastává ve vedení městského obvodu funkci **místostarosty**. Plní úkoly uložené jednacími řády orgánů městského obvodu a usneseními zastupitelstva a rady, případně uložené starostou v rámci zastupování starosty. Rovněž i jemu jsou svěřeny úseky při odboru výstavby, vodního hospodářství a zemědělství, dohlíží na oddělení sociálně právní ochrany dětí, oddělení péče o seniory a osoby se zdravotním postižením, a na oddělení sociálního poradenství.

Úřad městského obvodu

Úřad městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky v rámci své pravomoci obsluhuje všechny orgány samosprávy a zároveň vykonává státní správu v přenesené působnosti. Ke své činnosti potřebuje kromě personálního vybavení také nezbytné materiálně technické podmínky. Úřad je tvořen starostkou, dvěma místostarosty, tajemnicí a zaměstnanci města

Ostravy, kteří jsou zařazeni do městského úřadu. **Tajemnice úřadu, Mgr. Pavla Uhrová**, je vedoucí úřadu, která byla do funkce jmenována starostkou po předchozím písemném souhlasu tajemníka magistrátu města Ostravy. Organizuje, řídí a kontroluje činnost zaměstnanců zařazených do úřadu městského obvodu. Je odpovědná za plnění úkolů uvedených v § 110 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), v platném znění a plní úkoly na svěřeném úseku odboru hospodářské správy a vnitřních věcí. Tajemnici úřadu zastupuje v době její nepřítomnosti, vedoucí majetkového oddělení Bc. Jindřiška Pavúková.²¹ Rada města zřídila pro jednotlivá pole působnosti městského úřadu specializované odbory, které se dále člení na oddělení popř. samostatné útvary.

Samostatný útvar, který není v organizační struktuře městského úřadu zařazen pod některý z odborů, je přímo podřízen buď starostce ÚMOB nebo tajemnici (kancelář tajemníka).

Agendy, jejichž výkon úřad městského obvodu zajišťuje prostřednictvím svých zaměstnanců, jsou rozděleny do náplní jednotlivých odborů a oddělení. Tyto jsou součástí organizačního řádu, který, jak již bylo zmíněno, vydává Rada městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky. Dle organizační struktury (příloha 1- Organizační struktura Úřadu městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky) je Úřad městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky tvořen čtyřmi **odbornými** a čtyřmi samostatnými **odděleními**.²²

Odbor hospodářské správy a vnitřních věcí je odborem pro organizační zajištění činnosti zastupitelstva městského obvodu a rady městského obvodu, zabezpečuje státní správu vyplývající z práva volebního a ze zákona o místním referendu, zabezpečuje správní činnosti na úseku matrik, státního občanství, sčítání lidu, domů a bytů, evidence obyvatel, občanských průkazů a cestovních dokladů a přestupků, metodicky sjednocuje postup úřadu při zajišťování práv občanů na poskytování informací, zabezpečuje materiálně technické podmínky a nebytové prostory pro jednotlivé odbory úřadu, zajišťuje funkci správce sítě UNIX úřadu, zabezpečuje realizaci úkolů na úseku požární ochrany vyplývající obcím ze zákona o požární ochraně a zabezpečuje oblast BOZP. Je odborem Úřadu městského obvodu pro zabezpečení

---

²¹ Zdroj: www.marianskehory.cz, dostupné z http://www.marianskehory.cz/cs/radnice/urad/copy_of_tajemnice-umob-marianske-hory-a-hulvaky, [cit. 04/2012].

²² UHROVÁ, Pavla. *Proces výběru a získávání zaměstnanců ve veřejné správě*. Praha, 2011. Diplomová práce. Univerzita Jana Amose Komenského Praha.

činnosti kanceláře starostky a místostarostů, tiskového úseku radnice, právních záležitostí a personální agendy.²³

Odbor finanční zabezpečuje práce na vyhotovení návrhu rozpočtu, sleduje a vyhodnocuje jeho plnění, zabezpečuje činnosti spojené s financováním městského obvodu a příspěvkových organizací z rozpočtu městského obvodu. Vede účetnictví o stavu a pohybu majetku, o všech příjmech a výdajích, o fondovém hospodaření, půjčkách, úvěrech a jejich splátkách, sdružených prostředcích. Zabezpečuje výkon státní správy podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).²⁴

Odbor bytový zajišťuje správu a údržbu svěřeného domovního a bytového fondu.²⁵

Odbor výstavby, vodního hospodářství a zemědělství vykonává státní správu na úseku územního řízení a stavebního řádu vč. výkonu státního stavebního dohledu, dále státní správu na úseku horního zákona, geologie a problematiky radonu a metanu a dále na úseku ochrany zemědělského půdního fondu, myslivosti, rybářství, zemědělství, veterinární a rostlinolékařské péče a na úseku ochrany vod, vodovody a kanalizace.²⁶

Oddělení majetkové zabezpečuje úkoly vyplývající ze samostatné působnosti a týkající se věcí ve správě městského obvodu dle Statutu²⁷, tj. nemovitosti a pozemky.

Oddělení péče o seniory a osoby se zdravotním postižením zabezpečuje působnost na úseku sociální péče a sociálních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Městský obvod Mariánské Hory a Hulváky prostřednictvím tohoto oddělení zajišťuje a poskytuje pečovatelskou službou v součinnosti se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, kterým se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. Úkolem pečovatelské péče je zejména pomáhat lidem, kteří v důsledku svého vysokého věku popř. neuspokojivého zdravotního stavu nejsou schopni samostatně zvládat základní úkony péče o sebe sama a svou domácnost. Pracovníci oddělení pomáhají zachovávat svým klientům co největší míru soběstačnosti, umožňují jim setrvat co nejdéle ve svém přirozeném prostředí, udržovat pravidelný kontakt s rodinou a blízkým okolím, účastnit se volnočasových

²³ Zdroj: www.marianskehory.cz, dostupné z http://www.marianskehory.cz/cs/radnice/urad/odbory-a-oddeleni/copy_of_odbor-hospodarske-spravy-a-vnitri-nich-veci, [cit. 04/2012].

²⁴ Zdroj: www.marianskehory.cz, dostupné z <http://www.marianskehory.cz/cs/radnice/urad/odbory-a-oddeleni/odbor-financi>, [cit. 04/2012].

²⁵ Zdroj: www.marianskehory.cz, dostupné z <http://www.marianskehory.cz/cs/radnice/urad/odbory-a-oddeleni/odbor-bytovy>, [cit. 04/2012].

²⁶ Zdroj: www.marianskehory.cz, dostupné z http://www.marianskehory.cz/cs/radnice/urad/odbory-a-oddeleni/copy_of_odbor-vystavby-vodniho-hospodarstvi-a-zemedelstvi, [cit. 04/2012].

²⁷ Obecně závazná vyhláška statutárního města Ostravy č. 11/2000 Statut města Ostravy, v platném znění.

aktivit. V rámci své působnosti oddělení disponuje dvěma domy s pečovatelskou službou. Předmětné oddělení rovněž zajišťuje základní sociální poradenství, stanoví zvláštního příjemce dávky důchodového pojištění, poskytuje periodické peněžní dávky a vykonává funkci opatrovníka, vše v souladu se zákonem č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů v sociální zabezpečení.

Oddělení sociálně právní ochrany dětí plní úkoly v oblasti sociálně právní ochrany dětí podle zvláštních předpisů, zejména pak pomoc rodičům při řešení výchovných a jiných problémů dětí, poskytuje a zprostředkovává poradenství pro rodiče, rozhoduje o výchovných opatřeních, vykonává funkci poručníka či opatrovníka. Spolupracuje se školami, pověřenými osobami, zájmovými sdruženími a dalšími subjekty, vyhledává a zprostředkovává děti a fyzické osoby vhodné pro osvojení a pěstounskou péči, sleduje děti umístěné v ústavní nebo ochranné výchově a vykonává pravidelné návštěvy v ústavech i rodinách dětí. Vede předepsanou spisovou dokumentaci dětí, projednává přestupky a správní delikty vymezené v zákoně č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů a plní další úkoly na úseku sociálně-právní ochrany dětí podle zvláštních předpisů.²⁸

Oddělení sociálního poradenství zabezpečuje v oblasti přenesené působnosti činnosti příslušející magistrátu a působnost, která je zákonem svěřena pověřeným obecním úřadům a obecním úřadům obcí s rozšířenou působností, a to dle § 139 odst. 1 zákona o obcích, které byly statutem svěřeny městskému obvodu. Činnost daného oddělení se zaměřuje především na poskytování odborného sociálního poradenství občanům, realizuje činnosti sociální práce vedoucí k řešení nepříznivé sociální situace a k sociálnímu začleňování osob, spolupracuje přitom s krajskou pobočkou Úřadu práce a krajským úřadem, vyhledává klienty sociální práce. Provádí depistážní činnost, posuzuje životní situace a realizuje přímou sociální práci s klientem, zaměřenou na změnu klienta a přitom spolupracuje s krajskou pobočkou Úřadu práce. Dále spolupracuje s jinými státními, samosprávnými či neziskovými institucemi, zabývá se problematikou rizikového chování, trestné činnosti dospělých a sociálního vyloučení. Spolupracuje s příslušnými orgány při prevenci kriminality a sociálně negativního chování dospělých v obci, zajišťuje aktivizační služby pro osoby v hmotné nouzi a nepřízpůsobivé. Na dožádání provádí šetření různých aspektů životní situace klientů a realizuje činnosti zaměřené na změnu sociálního prostředí klienta.²⁹

---

²⁸ Zdroj: www.marianskehory.cz, dostupné z <http://www.marianskehory.cz/cs/radnice/urad/odbory-a-oddeleni/oddeleni-socialne-pravni-ochrany-deti>, [cit. 04/2012].

²⁹ Zdroj: www.marianskehory.cz, dostupné z http://www.marianskehory.cz/cs/radnice/urad/odbory-a-oddeleni/copy_of_oddeleni-hmotne-nouze, [cit. 04/2012].

V čele jednotlivých odborů stojí vedoucí, který řídí a kontroluje činnost svých podřízených. Je přímo odpovědný tajemníci za plnění úkolů na svěřeném úseku v samostatné i přenesené působnosti a rovněž za kvalitu práce svých podřízených. Vedoucí oddělení pak řídí činnost dílčích oddělení, zabezpečuje úkoly a opatření vedoucího odboru, kterému je za jejich plnění odpovědný.

Za Radou **jmenované funkce** považujeme tajemníka (tajemnici), vedoucí odborů a vedoucí oddělení. Pověřování zaměstnance, který vykonává funkci interního auditora, provádí rada města na návrh starosty.

3.5 Materiální zabezpečení územní samosprávy

Pro náležité fungování obecního nebo městského úřadu, jako **instituce veřejné správy** je zapotřebí, aby byl tento úřad mimo personální vybavení, které představují jednotliví pracovníci, zajištěn i po stránce hmotně technické. Tato skutečnost se však netýká jen obcí a měst, ale ve své podstatě celé veřejné správy jako takové. Materiální zabezpečení se obvykle člení na:

- pořízení a údržbu základních prostředků,
- zabezpečení dodávky energií, vody, zabezpečení spojení a
- materiálně technické zásobování.

Každá budova, areál, správní instituce či jiný nemovitý majetek je vnímán odlišným způsobem podle vztahu, který k němu příslušný subjekt má (vlastník, uživatel nebo provozovatel). Budovy úřadů a pozemky, na nichž jsou tyto budovy vystavěny, řadíme mezi tzv. **základními prostředky**. Tyto základní prostředky splňují v podstatě určitý základ pro to, aby mohla daná instituce správně fungovat. **Budovy** tedy představují prostory pro poskytování správních služeb, pro samotnou činnost úředníků i volených funkcionářů, nebo pro občany, kteří úřad navštěvují. Do správních budov institucí územní samosprávy je pořizován hmotný a nehmotný majetek, který pracovníkům vytváří příznivé pracovní a sociální prostředí.

Pro činnost úředníků jsou v budovách přiděleny **pracovny** (kanceláře), které mohou být řešeny jako samostatné místnosti pro jednoho pracovníka. Ve většině případů jsou pro administrativní pracovníky vyhrazeny kanceláře sdružené, které slouží pro výkon činnosti dvou, max. tří pracovníků. V budovách, které byly vystavěny počátkem minulého století se můžeme setkat s úřadovny, které svou rozlohou přesahují 30m². Takto prostorné pracovny může sdílet i více pracovníků, avšak ve většině případů jsou tyto velké kanceláře dispozičně

upraveny a rozděleny na menší pracovny právě pro 2 – 3 pracovníky. Na základě korektivní empirie jsou samostatné **kanceláře a pracovny**, které představují dílčí jednotku pracovního prostředí v rámci dané instituce, vhodné a ideální, a to z důvodu lepší koncentrace na samotný výkon práce. Pracovníci mezi sebou lépe komunikují, jsou flexibilnější při řešení zadaných úkolů, roste jejich produktivita práce, snižují se náklady, existuje zde větší přehled a možnost kontroly. V součinnosti se standardy doporučenými MV ČR však není vhodné vytvářet pracovny s více jak osmi pracovníky.³⁰ Samostatné a oddělené kanceláře jsou upřednostňovány především u vedoucích pracovníků nebo tam, kde jsou řešeny informace osobního charakteru (např. přestupky či sociální pomoc).

Vedoucí úředníci jsou ve své podstatě odděleni od ostatních pracovníků správy, jejich pracovny sousedí nebo jsou propojeny s místnostmi, ve kterých jsou vykonávány sekretářské či pomocné práce administrativního charakteru. Rozdělení dílčích pracovišť a jednotlivých pracovníků se v praxi odvíjí především od velikosti a kapacitních možností budovy. Lze tedy říci, že takové rozmístění pracovníků není vždy řešeno úplně nejideálnějších způsobem.

Některé větší obce a města mohou mít svá pracoviště situována ve více budovách, které se nacházejí buď v různých částech města či obce, nebo v odlišných traktech budovy, což z praktického hlediska chápu jako velký **handicap**. Umístění jednotlivých agend správy na různých místech považuji za nevýhodné nejen z hlediska pohybu úředníků, ale i z hlediska odkazování občanů a klientů. V případě, že se pracoviště nacházejí v odlišných částech města či správní budovy, je tedy nutné, aby občané byli o rozmístění detašovaných pracovišť dobře informováni prostřednictvím informačních tabulí. V rámci některých agend je vhodné využít přepážek, které určitým způsobem zajistí soukromí a bezpečnost klientů (např. pokladna, vydávání občanských nebo řidičských průkazů, vydávání cestovních dokladů apod.). Zabezpečení provozu a správa budovy je tedy závislá na samotném požadavku a nastavení systému příslušné instituce veřejné správy.

Kancelář starosty, místostarosty a tajemníka bývá zařízena reprezentativně. Pro činnost volených orgánů slouží **konferenční a zasedací prostory**, které jsou uzpůsobené většímu počtu osob, a to např. z důvodu účasti veřejnosti na zasedáních zastupitelstva. Trendem současné doby je vybavovat budovy a kanceláře stále modernějšími technologiemi, jejichž nedílnou součástí jsou elektronické ovládací prvky a celé řídicí systémy a na údržbu jsou pak

---

³⁰ Speciální požadavky na úpravu pracoviště v pracovněprávních vztazích jsou upřesněny v Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci.

kladeny stále vyšší nároky v rámci aplikace standardů kvality a životního prostředí.³¹ Tyto prostory jsou vybaveny moderními datovými projektory (využívají se např. ke školení či vzdělávacích kurzech) nebo elektronické hlasovací zařízením, jež je využíváno při volbách. V zákoutích konferenčních nebo zasedacích místností jsou situovány prostory pro přípravu občerstvení. Existují města, jež mají v budovách svých úřadů obřadní místnosti, ve kterých se kromě sňatků uskutečňují i jiné slavnostní události (vítání občanů, jubilea seniorů aj.). Součástí budov úřadů jsou také **vstupní prostory nebo haly**, kde bývá umístěno stanoviště vrátného či přepážka recepce, dále pak podatelna nebo hovorna. Ve správních budovách také najdeme pomocné a administrativní prostory, které slouží zaměstnancům úřadu (např. sociální zařízení, kuchyňky a jídelny). Mělo by platit, že pracovny, ve kterých bude uskutečňován styk s veřejností by měly být lokalizovány co možná nejbližší komunikačním prostorám. Budova správního úřadu nesmí být pro občany labyrintem, proto by měla mít na všech podlažích umístěn kvalitní informační a orientační systém.

Mezi **hmotně technické prostředky** ve správních budovách řadíme také telefonní ústředny, zařízení pro dálkové vytápění, energetiku a vzduchotechniku, stroje a zařízení budov, systémy ICT, (telefony, faxy, osobní počítače, kopírovací stroje aj.), kancelářský nábytek, podlahové krytiny nebo soustavy svítidel. Kancelářský a sedací nábytek, nábytek pro volené funkcionáře či operativu by měl být vybírán zejména podle svých ergonomických parametrů a technických standardů. Manipulace s ním by neměla činit potíže, a to v případě změn jeho využití. Dispoziční, designové a barevné řešení interiérů, pracoven a kanceláří, stejně tak jako vnější vzhled budovy úřadu není striktně stanoven žádnými zvláštními předpisy. Do skupiny základních prostředků řadíme také vozový park úřadu. Služební vozidla jsou využívána nejen pro účely pracovních cest zastupitelů či radních, zejména starosty a místostarosty, ale i samotných zaměstnanců zajišťujících vlastní chod úřadu. Ve většině případů k budovám přiléhají parkoviště pro návštěvníky a zaměstnance úřadu. Konkrétní podmínky a pravidla pro využívání služebních vozidel jsou vymezeny vnitřním předpisem každého úřadu. Nedílnou součástí správních budov jsou také chodby, které jsou vybaveny lavičkami a multisédáky pro klienty veřejné správy, dále pak schodišťový prostor popř. výtah pro tělesně postižené. Pořízení shora uvedených základních prostředků materiálně technického zabezpečení se odvíjí od konkrétních požadavků správy úřadu a je závislé zejména na finančních možnostech dané instituce veřejné správy.

---

³¹ VYSKOČIL, Vlastimil, K., Ondřej ŠTRUP a Marek PAVLÍK. *Facility management a Public private partnership*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. 64 s.

Zabezpečení dodávky energií, pitné vody, zabezpečení spojení a komunikace reprezentuje druhý sektor materiálního zabezpečení územní samosprávy. Do této kategorie řadíme dodávku elektrické energie pro budovy úřadů, dodávky tepla, pitné popř. provozní vody, kanalizační a stokovou síť. Vzhledem ke skutečnosti, že většina agend správních činností je v současné době obstarávána prostřednictvím výpočetní techniky, jsou budovy městských úřadů vybaveny záložními zdroji elektrické energie o výkonu respektujícím celkovou energetickou spotřebu budovy. **Záložní zdroj** poskytuje potřebné množství elektrické energie a umožňuje krátkodobé nepřerušené napájení počítačových systémů na dobu, než odpovědní pracovníci stačí ukončit probíhající úlohy, uložit data, zavřít operační systém, počítač korektním způsobem vypnout a v klidu čekat, až se dodávka elektřiny obnoví. Soudobým trendem výroby energie je přímá přeměna světla na elektrickou energii pomocí fotovoltaiických článků. **Solární energie** patří mezi nevyčerpatelné zdroje energie a její využití nemá žádné negativní dopady na životní prostředí. V rámci svých pravomocí mohou instituce veřejné správy využívat i tento alternativní zdroj energie např. pro ohřev TUV nebo vytápění.

Dodávky pitné vody do veřejné vodovodní sítě určené i pro potřeby správních úřadů jsou realizovány na základě smluvních vztahů s příslušným dodavatelem v místě působení předmětné instituce.

V rámci zabezpečení spojení a komunikace je velmi důležitá správná volba poskytovatele přenosu, a to jak u pevných linek, tak i mobilních operátorů. Na základě rozhodnutí MV ČR byly v minulosti plošně dodávány na správní úřady tzv. **krizové mobilní telefony**, které zajišťovaly spojení jednotlivých účastníků krizových štábů v rámci krizové komunikace. Účastníci krizové komunikace pak byli začleněni do tří skupin, a to VIP, Velký a Malý starosta. V důsledku konjunktury mobilních komunikací bylo upuštěno od těchto krizových telefonů a zástupci veřejné správy, kteří se podílejí na řešení mimořádných událostí a krizových stavů využívají standardní spojení skrze tržní mobilní operátory (O2, T-Mobil aj.).

Třetí segment materiálního zabezpečení představuje samotné **materiálně technické zásobování** (MTZ). Jedná se o proces plánovitého zajišťování krytí materiálových potřeb pro všechny úseky správy. MTZ je uskutečňováno prostřednictvím různých stupňů dodavatelských řetězců, mezi kterými proudí materiálové, informační, finanční i rozhodovací toky. **Materiálové toky** zahrnují toky surovin, meziproduktů a hotových produktů nemateriální povahy směrem od dílčích dodavatelů k zákazníkům a opačně orientované toky vrácení, servisu, recyklace a likvidace. **Finanční toky** zahrnují různé druhy plateb, úvěry,

toky plynoucí z vlastnických vztahů atd. **Informační toky** propojují systém informací o objednávkách, dodávkách či plánech. **Rozhodovací toky** jsou posloupností rozhodnutí účastníků, které ovlivňují celkovou výkonnost řetězce.

Podstatou MTZ je komplexní zabezpečení všech druhů materiálu a služeb v potřebném množství, kvalitě, čase a místě, aby byl zajištěn plynulý chod správy úřadu s minimálními náklady, a to dle jednotlivých požadavků odborných útvarů. V oblasti materiálně technického zabezpečení správního úřadu jsou obstarávány především prostředky jednorázové spotřeby (spotřební materiál) a prostředky postupné spotřeby. V současných podmínkách veřejné správy existují dva systémy MTZ, které mohou být v případě pořízování zásob aplikovány. Jedná se o **centralizovaný a decentralizovaný systém**.

Centralizovaný systém se uplatňuje v případě institucí s dislokovaným pracovištěm (DiP), jež nemají samostatnou ekonomickou činnost. Takováto detašovaná pracoviště nejsou po ekonomické stránce samostatná a konkrétní nákup zajišťuje správní centrum. Stejná varianta nákupu je akceptována např. pro zajištění jednotného technického a programového vybavení a také z ekonomických důvodů, kdy jsou stanoveny nižší ceny při odběru vyššího množství zboží. Koupě je pak uskutečňována ve velkoobchodech, skladech nebo specializovaných podnikových prodejnách. U centralizovaného systému MTZ však bývá snižován ekonomický efekt a musíme kalkulovat s růstem přepravních nákladů, a to jak při rozvozu materiálu na jednotlivá DiP, tak i při samotném nákupu, servisních službách či reklamaci. Z uvedených důvodů velký počet správních institucí sídlících, jež sídlí v menších městech či obcích dává přednost **decentralizovanému systému** MTZ, tzn. drobnému nákupu.

Výkon podpůrných činností (správa, provoz a údržba majetku, úklid, služby autoprovozu, služby spojového, spisového a poštovního provozu, veřejné osvětlení, služby materiálového zabezpečení a skladového hospodářství, služby bezpečnostního charakteru aj.) delegují některé instituce veřejné správy na externí firmy (outsourcing) nebo komplexní servis zajišťují vlastními silami.

Sebelepší organizace a metody spojené s činností veřejné správy nemohou přinést úspěch, pokud v institucích vykonávajících veřejnou správu nebudou zaměstnáni lidé dostatečně vzdělaní, odborně připraveni na výkon veřejné správy, lidé ztotožňující se s cíli a úkoly veřejné správy v určitém společenství, občansky bezúhonní a odpovědní.

Jak rekapituluje Hendrych: „Nezbývá než připomenout slova M. T. Cicerona: Úředník si má uvědomovat, že jeho úkolem je představovat obec, chránit její důstojnost a čest, zachovávat zákony, rozhodovat o právu a pamatovat, že toto vše bylo svěřeno jeho svědomí“³²

---

³² HENDRYCH, Dušan. *Správní věda – Teorie veřejné správy*. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 160 s.

4 Materiálně technické zabezpečení správy městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky

4.1 Správní uspořádání a stavebně technický popis

V obecně pojaté podkapitole 3.5 jsem nastínila všechny atributy materiálně technického zabezpečení územní samosprávy. Tyto podstatné znaky sleduji na příkladu úřadu městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky. Podle Statutu města Ostravy se jedná o samostatný obvod v rámci SMO, který má své vlastní orgány samosprávy. Městský obvod sestává ze dvou částí, a to Mariánských Hor a Hulváků. Obě části městského obvodu jsou z urbanistického hlediska stavebně srostlé a tvoří smíšenou zástavbu. Bytová zástavba je tvořena typickými koloniemi bytů pro dělníky a horníky, rodinnými domky, činžovnými domy i moderními sídlištními celky. V současné době žije v této městské části přibližně 13 000 obyvatel a převládá zde poměrně starší obyvatelstvo.

Každý správní úřad musí mít stanoven vlastní správní obvod, a to buď pro celou svou působnost identický, nebo pro různé kompetence odlišné správní obvody. Velikostně se může jednat o území jedné obce (Hlučín) anebo její části (Ostrava). Řízení správního obvodu Mariánské Hory a Hulváky zajišťuje Úřad městského obvodu MHaH. Odpovědnost za samotnou organizaci materiálně technického zabezpečení správy městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky byla svěřena **odboru hospodářské správy a vnitřních věcí**, jeho činnost bezprostředně souvisí s provozem budovy a rovněž metodicky zajišťuje technické podmínky nezbytné pro činnost radnice. Tento odbor je tvořen vedoucí odboru a dalšími 15 pracovníky. V rámci materiálně technického zabezpečení obstarává tento odbor:

1. kontrolu čerpání rozpočtových prostředků zařazených do rozpočtové kapitoly vnitřní správa z hlediska hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti,
2. správu movitého a nemovitého majetku úřadu včetně vedení příslušných evidencí,
3. návrhy na vyřazení přebytečného a neupotřebitelného majetku,
4. vedení evidence čerpání kreditů mobilních telefonů,
5. dodávky energií, vody, plynu a provádí jejich vyúčtování,
6. opravy a celkovou údržbu budov úřadu včetně revizí,
7. nákupy nábytku, přístrojového vybavení včetně osobních počítačů, kancelářských potřeb a dalšího materiálu pro jednotlivé odbory radnice,
8. výdej materiálu ze skladů městského úřadu a jeho evidenci dle jednotlivých odborů,

9. zabezpečení ostrahy objektů,
10. organizaci autoprovozu,
11. kontrolu hospodárného využívání vozidel a zajišťování jejich údržby včetně kontroly spotřeby PHM.

Po stránce struktury není odbor hospodářské správy a vnitřních věcí dále členěn na oddělení nebo samostatné úseky. Jednotliví pracovníci odboru mají přidělené určité pravomoci a svěřené úseky činnosti. Pracovníci, kteří mají ve své kompetenci **úsek správy budov** zajišťují materiálně technické zabezpečení provozu úřadu včetně energií a služeb, zajišťují nákupy, údržbu a opravy zařízení kanceláří včetně přípravy rozpočtu, výběrového řízení a následné fakturace, spolupracuje při technickém zajištění voleb a referend všeho druhu. Pracovníci, kterým byl svěřen **úsek spisové služby** zajišťují spisovou a archivní službu v plném rozsahu a v souladu se spisovým a archivním řádem, vedou úřední desku, zajišťují základní informace na recepci úřadu, kde je situováno i asistované místo výkonu veřejné správy, vedou agendu ztrát a nálezů a také zajišťují činnost podatelny, včetně datových schránek a E-podatelny.

4.1.1 Systém sdružených nákupů

V souvislosti s materiálně technickým zabezpečením správy úřadu MOB MHaH bych ráda nastínila princip fungování MTZ v rámci systému CENTREs, který ve spolupráci se Statutárním městem Ostrava provozuje společnost **eCENTRE, a.s.** Vizi této společnosti je „*Zdravá veřejná správa.*“ Tento systém byl vytvořen pro efektivní řízení organizací z hlediska výdajových položek a je mnohokrát vyzkoušen a prověřen v praxi. **Systém CENTREs** představuje unikátní komplex služeb, činností a elektronických nástrojů určený pro elektronizaci veřejných zakázek včetně povinného zveřejňování informací v průběhu procesu, zajišťující dosažení nejlepších cen na trhu v daném čase a porovnání cenových hladin na trhu, řešící elektronická výběrová řízení transparentně, v souladu s protikorupčními strategiemi vlády a dle zákona č. 137/2006 Sb., o zadávání veřejných zakázek a poskytující podklady pro tvorbu rozpočtů na další období.³³

Všechny realizované nákupy v rámci resortu SMO, tzn. nákupy prostředků MTZ subjektů veřejné správy, obchodních a příspěvkových organizací města Ostravy, které nejsou řešeny jako investice, se pohybují řádově okolo 4 mld. Kč. V souvislosti se snižováním rozpočtu donutil tento fakt vedení SMO zamyslet se nad stávajícím režimem hmotně

---

³³ Zdroj: www.ecentre.cz, dostupné z <http://www.ecentre.cz/system-centres/co-je-system-centres>, [cit. 04/2012].

technického zásobování úřadů městských obvodů a jím zřizovaných organizací. Představitelé města Ostravy tedy začali vážně uvažovat o zásadním snížení částky vynakládané na MTZ, a za tímto účelem byl vytvořen projekt tzv. **sdužených nákupů města Ostravy**. Konečným cílem tohoto projektu, potažmo Magistrátu, je vložit do systému elektronických aukcí finanční částku ve výši 1 mld. korun, a z toho ročně **ušetřit 10 %**, což představuje 100 milionů korun. Město Ostrava se jako první v ČR rozhodlo zveřejnit, kdo šetří a kdo ne, rozhodlo se odměnit ty, kteří pomáhají městu šetřit a jako první v naší republice zavedlo unikátní elektronický nákupní systém na všechny dostupné komodity.

Ač neexistuje žádný právní předpis, který by úřadu městského obvodu MHaH ukládal za povinnost účastnit se daného systému sdužených nákupů v rámci elektronické aukce, je však tento úřad připojen ke smlouvě SMO o centrálním zadávání veřejných zakázek. Úřad MOB MHaH se tak stal součástí centrálního nákupu komodit typu elektrická energie, zemní plyn a telekomunikace. Úřad MOB MHaH včetně jeho zřízených příspěvkových organizací má tedy možnost nakupovat prostředky materiálně technického zabezpečení za **nejnižší vysoutěžené ceny**, a to právě prostřednictvím elektronických aukcí. Z níže uvedené tabulky 4.1.1.1 lze vyčíst, ve kterých komoditních kategoriích lze dosáhnout největších úspor a výše úspory je především závislá na výši agregované poptávky.

Tabulka 4.1.1.1

Název komodity	Dosažená úspora využitím Systému CENTRES	Klient, který úspory díky systému dosáhl
Silová elektřina	až 47 %	Psychiatrická léčebna Jihlava
Zemní plyn	až 30 %	Kraj Vysočina
Telekomunikace	až 79 %	Město Jablonec nad Nisou
Potraviny	až 26 %	Fakultní nemocnice Ostrava
Materiálně technické zabezpečení	až 54 %	Statutární město Ostrava
Zdravotnický materiál	až 36 %	Městská záchranná služba Ostrava
Léčiva	až 61 %	Psychiatrická léčebna Jihlava
Služby	až 42 %	Divadlo loutek Ostrava

Zdroj: www.ecentre.cz, vlastní zpracování.

Ovšem vedení úřadu MOb MHaH se k aplikaci CENTREs staví pasivně a systém sdružených nákupů v určitém smyslu nepodporuje. Bližším zkoumáním dané problematiky jsem zjistila, že v případě, že úřad MOb potřebuje zakoupit určité prostředky MTZ (např. propisky, kancelářský nebo toaletní papír aj.), které ne vždy jsou v systému CENTREs nejlevnější a nejkvalitnější, musí pracovníci úřadu napsat tzv. „slepé objednávky“ a požadované zboží objednat u externího dodavatele. Zároveň je však jejich povinností zadat požadavek na daný sortiment do **elektronického systému** CENTREs, aby byla zajištěna evidence nákupů jednotlivých komodit v rámci SMO. Z uvedeného důvodu vedení ÚMOb MHaH považuje zajišťování a objednávání některých prostředků hmotně technického zabezpečení správy úřadu prostřednictvím systému sdružených nákupů za nevhodné. Z hlediska řízení jednotlivých úkonů spojených s materiálně technickým zabezpečením úřadu MOb MHaH si vysvětluji kombinaci jakýchsi slepých a dodatečně vystavených elektronických objednávek za zcela nesmyslný administrativní krok. Takový neúčelný postup vytváření objednávek mi připadá podstatně náročnější nejen na administrativu, ale i na informační systém úřadu. Když vezmu v úvahu, že všechny objednávky musí být zavedeny v účetním programu úřadu MOb, přijde mi zbytečné vkládat tytéž informace o fiktivních objednávkách do systému sdružených nákupů města.

Na základě zjištěných poznatků se domnívám, že i když úřad MOb MHaH nevyužívá v plném rozsahu elektronický nákupní portál systému sdružených nákupů eCENTRE, nelze jej v tomto směru hodnotit jako subjekt, který neúčelně a neefektivně vynakládá své finance v souvislosti s nákupem prostředků materiálně technického zabezpečení. V daném okamžiku je **decentralizovaný systém MTZ** správy úřadu MOb MHaH plně funkční, nicméně není řečeno, že v budoucnu se tyto praktiky vytratí a bude to mít dopad právě na hmotně technické zabezpečení. Jak se ukazuje, **trend centralizace** v oblasti materiálně technického zabezpečení v obecném pojetí má své opodstatnění, poněvadž realizace nákupů ve velkém objemu bude nejspíše levnější a musí přinést určité výhody, jinak by neplatil zákon o úsporách z rozsahu.

4.2 Ekonomická stránka materiálně technického zabezpečení správy

4.2.1 Výdaje spojené se správní budovou

Celkové výdaje na provoz obou správních budov městského úřadu Mariánské Hory a Hulváky lze rozdělit na výdaje tzv. **průřezových komodit**. Průřezových komodit je relativně málo, nicméně mají obrovský potenciál finančního rozsahu. Řadíme mezi ně elektrickou energii, plynná paliva, telekomunikační služby, kancelářskou techniku a zařízení,

osobní počítače a stroje na zpracování dat. Tyto komodity budou ještě rozšířeny od 1. 7. 2013 o prostředky dalšího materiálně technického zabezpečení (osobní vozidla, bezpečnostní služby, nábytek a kancelářské služby).

V **příloze č. 3** je vyobrazena tabulka, která poskytuje informace o všech výdajích spojených se správou ÚMOB MHaH v horizontu let 2009 – 2011. Jsou zde uvedeny kompletní průřezové komodity, pomocí nichž úřad MOB zabezpečuje materiální a technickou základnu. Z číselných údajů je zřejmé, že některé výdaje jsou oproti minulým obdobím podstatně nižší, jiné pro změnu vykazují nárůst. Informace pod tabulkou detailně vyčíslují případnou úsporu nebo nárůst výdajů na správu oproti předcházejícímu kalendářnímu roku. Graf v **příloze č. 4** vyobrazuje jednotlivé výdaje dle komodit na správu ÚMOB MHaH. Vezmeme-li v úvahu, že komodity typu elektrická energie, pitná voda, teplo, mobilní i pevné telefonní linky byly v průběhu roku 2011 nakupovány (vysoutěženy) prostřednictvím elektronického portálu sdružených nákupů CENTREs, lze s určitostí konstatovat, že obecný trend centralizace obslužných činností musí mít svoje opodstatnění.

Grafické znázornění celkových výdajů na správu včetně rozdílů je součástí **přílohy č. 5**. Z grafu vyplývá, že nejvyšších hodnot v celkových výdajích na provoz obou správních budov ÚMOB MHaH bylo dosaženo v roce 2010, a to částky 1 913 430,- Kč. Lze se však domnívat, že zvýšení výdajů v roce 2010 bylo způsobeno jednak zdražováním cen jednotlivých energií, možná ale také zajišťováním MTZ na základě decentralizovaných nákupů od externích dodavatelů. Z předložených grafů je zřejmé, že oproti roku 2009 nastal nárůst výdajů o pouhých 12 638,- Kč, což představuje přibližně 1,- Kč na obyvatele MOB. Pokud však porovnáme hodnotu celkových výdajů na správu budov mezi léty 2010 a 2011, pak zjistíme, že úřad MOB dosáhl poměrně vysokých úspor, konkrétně částky 298 055,- Kč. Tato částka představuje efektivní, hospodárné a účelné hospodaření v souvislosti se zajištěním materiálně technické základny úřadu MOB. Velký podíl na této úspoře vynaložených finančních prostředků je skutečnost, že vedení ÚMOB MHaH muselo na základě připojovací smlouvy přistoupit na nákup právě některých průřezových komodit. Z tabulky v příloze č. 3 rovněž vyplývá, že celkové výdaje za úklid nejsou v posledních dvou letech velmi rozdílné. V rámci snižování nákladů a vzhledem ke skutečnosti, že úklidová firma „**Hadr a kyblík**“, jenž je smluvně zavázána k zajištění a provádění komplexních úklidových prací v obou správních budovách, nemá v rozsahu prací stanoveno mytí rámu a oken, jsou tyto služby zajišťovány prostřednictvím pracovníků veřejně prospěšných prací. MOB tímto způsobem získává nejen finanční podporu od státu, ale také pracovníky na udržování a úklid úřadu (MOB).

4.2.2 Výdaje na telefonní hovory

Celkové výdaje na telefonní hovory se skládají z výdajů za používání pevných telefonních linek a výdajů na úhradu telefonních hovorů realizovaných prostřednictvím mobilních operátorů (**příloha č. 6**). Na základě informací obsažených v grafu (**příloha č. 7**) mohu konstatovat, že nejvyšších výdajů v souvislosti s používáním analogových telefonních linek bylo dosaženo v roce 2009, a to částky 117 348,- Kč. V porovnání s rokem 2011 došlo k poklesu těchto výdajů o 24 313,- Kč. Opět můžeme pouze diskutovat, zda tento rozdíl byl dosažen skutečností, že poskytovatel připojení přes pevné telefonní linky, společnost OVA!!!CLOUDnet., a.s., vstoupila do systému sdružených elektronických nákupů. Lze však konstatovat, že se v rámci bezplatných hovorů mezi zaměstnanci jednotlivých úřadů MOB, budou náklady za používání pevných telefonních linek dále snižovat a do sítí mobilních operátorů budou pracovníci úřadu MOB MHaH využívat pouze mobilních telefonních přístrojů. Společnost Telefónica Czech republic a.s. je hlavním poskytovatelem připojení přes GSM bránu a taktéž je sdružena do systému CENTRES. Tarify, které byly ÚMOB nabídnuty portálem sdružených nákupů jsou bezkonkurenční a v grafickém vyčíslení v **příloze č. 8** můžeme sledovat, že výdaje za služby mobilních operátorů jsou vcelku průměrné, a byť částka 5 596,- Kč představuje poměrně malou úsporu oproti roku 2010, považuji to za určité „blýskání na lepší časy“.

4.2.3 Výdaje na provoz služebních vozidel

Souhrnné výdaje na provoz autoparku úřadu městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky představují výdaje pouze na pohonné hmoty. Ostatní výdaje spojené s provozem služebních vozidel, tzn. zákonné a havarijní pojištění, dálniční známky, opravy a servis vozidel (mytí, měření emisí a STK) nejsou zahrnuty do předmětných celkových výdajů. Z grafu uvedeného v **příloze č. 9** vyplývá, že se výdaje v této oblasti ve sledovaných letech 2009 – 2011 mírně zvyšují. Jelikož disponuji pouze numerickými údaji o celkové spotřebě jednotlivých služebních vozidel za období kalendářního roku 2011 (**příloha č. 10**), nejsem schopna objektivně posoudit, zda se spotřebovalo stejné množství pohonných hmot (v litrech) jako v předcházejících letech, avšak výdaje na PHM byly oproti roku 2010 vyšší o částku 11 885,- Kč. Zdá se proto logické, že důvodem markantního stoupání výdajů na dopravu je až neskutečné zvyšování ceny pohonných hmot. V tomto okruhu výdajů je rovněž podstatné brát zřetel na velikost správního obvodu, pro který ÚMOB vykonává přenesenou působnost a také

počet obyvatel na km². Právě tyto dvě hlediska mohou výrazně ovlivnit výši výdajů na provoz služebních vozidel.

Jelikož si mohu dovolit určitý přepych, ráda bych upozornila, že ekonomický pohled není prioritní, nicméně reálně existuje a zpětná vazba nám vždy udává, co si jako MOB můžeme dovolit. Pokud si v rámci zajištění materiálně technické základny dovolíme více než můžeme, následky se mohou dotknout každého občana daného městského obvodu. Proto bych ráda poukázala na skutečnost, kterou již zohlednila ve své práci kolegyně Ing. Kateřina Maierová³⁴ a to, že náklady na správu úřadu MOB MHaH jsou ve srovnání s jinými MOB SMO více méně průměrné. Avšak s vědomím toho, že existují městské obvody, kde je situace poměrně nepříznivější a samozřejmě také existují městské obvody, o kterých víme, že samotnou správu MOB lze zabezpečovat výrazně levnějším způsobem. Pak ovšem musíme uznat, že daň, kterou příslušný městský obvod zaplatí za daný ekonomický efekt, je nesmírně vysoká a představuje určité odcizení veřejné správy od samotného občana obvodu.

4.3 Správní budova úřadu

V průběhu času se **administrativní budovy** diferencovaly podle účelu do několika skupin. Budovy veřejné správy lze v závislosti na principech financování moderního demokratického stavu rozdělit na:

- a) Budovy moci zákonodárné a samosprávné
  - parlamenty,
  - regionální samosprávy,
  - radnice.
- b) Budovy moci výkonné (exekutivní)
  - budovy vlády,
  - budovy ministerstev a jejich úřadů.
- c) Budovy moci soudní³⁵

Po prvních svobodných komunálních volbách, kdy se čtyři velké obvody města Ostravy rozdělily, vznikl samostatný městský obvod Mariánské Hory a Hulváky. Nově vzniklý obvod potřeboval pro své **samosprávné orgány** místo, kde by vykonával správní činnost. Vzhledem ke skutečnosti, že na Mariánském náměstí ani podél třídy 28. října nebyla vhodná budova, která by splňovala podmínky pro zázemí územní samosprávy, bylo potřeba najít adekvátní

---

³⁴ MAIEROVÁ, Kateřina. *Náklady na správu obvodů Statutárního města Ostravy*. Ostrava, 2009. Diplomová práce. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Fakulta ekonomická, Katedra veřejné ekonomiky.

³⁵ ŠTÍPEK, Jan, Jan PAROUBEK a Angelos PAPADOPOULOS. *Nauka o stavbách: administrativní budovy*. 1. vyd. Praha: Vydavatelství ČVUT, 2008. 87 s.

sídlo radnice. Jedinou přijatelnou administrativní budovou, která v minulosti (1899) plnila funkci radnice, byla budova, ve které sídlila střední škola. Na základě vyjednávání a po vzájemné dohodě vedoucích představitelů úřadu městského obvodu MHaH a střední školy došlo ke změně využití předmětné budovy.

Sídlo úřadu MOB MHaH je postaveno na pozemcích parc. č. st. 180/1, parc. č. st. 180/2 a parc. č. st. 267 v katastrálním území Mariánské Hory a Hulváky (Příloha č. 2 – Situační snímek), jež jsou ve vlastnictví Statutárního města Ostravy a právo hospodařit s nimi má městský obvod Mariánské Hory a Hulváky. S ohledem na **urbanistickou strukturu** je budova úřadu městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky situována poněkud netradičně a excentricky, neboť je postavená mimo prostor náměstí. Budova radnice je postavena na křižovatce místních ulic Přemyslovců a Václavská a díky svému **historickému původu** stojí **radnice** na místě, kde plnila svou funkci i v minulosti. Dopravní dostupnost je uváděna jako jeden z faktorů ovlivňujících ekonomickou využitelnost sledovaného místa. Usuzuji tedy, že geografická poloha úřadu je i z hlediska dopravní obslužnosti optimální. Občané mají v krátkém dosahu autobusové, trolejbusové a tramvajové zastávky.

Objekt úřadu je strukturován do tří částí (obr. 4.3.1) – dvojbudova A a budova B. Historicky starší budova (původní radnice) je společně se zadním traktem (bývalý obytný dům) umístěna na ulici Přemyslovců 636/61 a 224/63, relativně novější budova B postavena na ulici Přemyslovců 307/65. Tento vedlejší trakt budovy B sousedí s hlavní dvojbudovou A na vzdálenost přibližně 10 metrů.

Obr. 4.3.1 Pohled na obě správní budovy ÚMOB MHaH

Obě části správní budovy jsou postaveny v **soudobém slohu**. Dvoupatrová budova A je postavena ve tvaru písmene L, střecha má sedlovou konstrukci, je pokryta střešní krytinou karmínové barvy s věžičkou nad průčelím. Hlavní vnější stěny budovy jsou světlé a hladké, bez bohatého dekorování a štuk. V přízemní části budovy jsou po obou stranách vsazena

oblouková okna lemovaná hnědou barvou. Klasická okna v prvním poschodí radnice jsou zdůrazněna rovnou hnědou nadokenní římsou se štukovým dekorem. Do líce průčelí hlavní správní budovy je umístěn nápis **RADNICE**, který je po stranách doplněn bronzovými plastikami. Zadní část budovy A (zadní trakt) vznikla z původního obytného domu. Kanceláře a pracovní místnosti zde musely být koncipovány tak, aby odpovídaly bezpečnostním požadavkům a fyziognomii příslušných uživatelů. Celkový pohled na čelní štítovou stěnu, jež má okrový odstín, tohoto sektoru úřadu nám připomene, že zde v minulosti stála hasičská zbrojnice. Patero mohutných dřevěných vrat seřazených vedle sebe dodává celé části budovy silný a dominantní výraz.

Stavba celé správní budovy A je zčásti podsklepená a v suterénu se nachází prostory, které nejsou určeny k obývání. Je zde koncipováno několik technických místností s regulačními ventily, hlavními uzávěry plynu a vody, skladové prostory, serverovna (datacentrum) a několik malých dílen pro pracovníky údržby. Budova úřadu má **tři vstupy**: hlavní vchod z ulice Václavské vede do chodby v přízemí a umožňuje občanům okamžitý kontakt s některými agendami. Zadní vchod vede ze služebního parkoviště, je bezbariérově upraven a návštěvníky úřadu přivede do přízemní části radnice. Tento vchod je určen především pro zaměstnance, ale je využíván i ostatními návštěvníky. Existuje zde ještě vchod z ulice Přemyslovců, jedná se však o vstup do obřadní síně úřadu městského obvodu, který je určen pouze pro svatebčany. V prvním nadzemním podlaží správní **budovy A**, resp. v prostoru hlavního vstupu je vybudován vjezd pro kočárky s dětmi a na viditelném místě je zavěšena orientační tabule, která informuje občany o tom, kde se nachází požadovaný odbor či oddělení. Vpravo od hlavního vstupu se nachází kanceláře odboru V, VHaZ úsek MH, kde se uskutečňují agendy spojené se zábory veřejného prostranství a prokopávkami, nebo s údržbou místních komunikací. V levé části komunikačních prostor jsou pak umístěny kanceláře odboru HSaVV, odboru finančního, ve kterém odpovědní pracovníci vykonávají např. pokladní činnost a taktéž je zde situována podatelna a úřední spisovna. Nalezneme zde agendy evidence obyvatel, matriku a **Czech Point**, je tady rovněž úsek legalizace a vidimace. V této části budovy se nalézá schodiště, které spojuje přízemní část budovy s vyšším patrem. Celý společný komunikační prostor (chodba) přízemí je vymalován světle žlutou barvou, na stěnách visí malé orientační tabule a vysvětlivky, můžeme zde také vidět obrázky historických fotografií, dokumentů a obrazy. Pro občany jsou k dispozici dva automaty na teplé nápoje a cukrovinky, dřevěné lavičky, čalouněné židle a stolky jsou taktéž připravené pro potřeby návštěvníků úřadu.

Jak bylo zmíněno v předešlém odstavci, do druhého nadzemního podlaží vede kamenné schodiště, které je lemované černým kovovým zábradlím s dřevěným madlem. Chodby a komunikační prostory jsou také vybaveny standardními **multisedáky**, malými konferenčními stolky nebo jiným kancelářským mobiliářem, aby si občané v klidu mohli vyřídit své záležitosti. Osobní výtah pro handicapované občany zde není vybudován, avšak z hlediska uživatelského komfortu je v případě jednání s tělesně postiženým občanem vyčleněna nejbližší vhodná kancelář v přízemní části úřadu a kompetentní úředník dojde přímo za příslušným civilistou. Pod prizmatem skutečnosti, aby mohlo zastupitelstvo či rada správně fungovat, je zapotřebí zajistit těmto orgánům vhodné zasedací a jednací místnosti. Proto se v prvním poschodí správní budovy A po pravé straně nachází kanceláře vedení úřadu městského obvodu a orgánů samosprávy, sídlí zde tajemnice úřadu, referent pro volené orgány a své místo má i velká zasedací místnost pro zastupitelstvo MOb. První patro je také sídlem odboru hospodářské správy a vnitřních věcí (HSaVV) i odboru výstavby, vodního hospodářství a zemědělství (V, VHaZ). Nachází se zde pracovny stavebních techniků, oddělení ztrát a nálezů, kanceláře personalisty úřadu a můžeme zde najít i kancelář finančního odboru, jejíž pracovníci se zabývají poplatky ze psů a výherních automatů. Svou kancelář zde mají i pracovníci odboru HSaVV, kteří jsou funkčně zařazeni ke správě a řešení přestupků. Na konci chodby, která propojuje hlavní část dvojbudovy A se **zadním traktem** (budova s čp. 636/61), se nachází další schodiště a dvě kanceláře, v nichž mají své působíště správci ICT. Pomocí schodiště v zadním traktu budovy A se lze dostat k dalším pracovním některých odborů. Své místo zde mají kanceláře odboru HSaVV, oddělení péče o seniory a osoby se zdravotním postižením. Nalezneme zde pracovníky odboru finančního, např. hlavní účetní a úsek fakturace a styku s bankou. Současně zde existuje agenda školství, sociální odbor a poslední kancelář této části radnice je obývána vedoucí odboru HSaVV. **Komunikační prostor** situovaný nalevo od kanceláří tajemnice úřadu je po obou stranách ohraničen dalšími pracovny a provozními místnostmi. Občané mohou navštívit při vyřizování svých záležitostí odbor V, VHaZ, úsek místního hospodářství a zeleně, nachází se zde ústředna a rozmnožovna, která spadá pod odbor HSaVV. Všichni kompetentní pracovníci zde také mají k dispozici příruční sklady drobného kancelářských potřeb. I v této části správní budovy nalezneme roztroušené zbytky odboru V, VHaZ a svou kancelář zde obývá právě i vedoucí tohoto odboru. Ve vedlejších kancelářích vykonávají svou agendu pracovníci pověřeni vydáváním rybářských a loveckých lístků a své pracoviště zde mají i další stavební technici. Na druhém poschodí je k využití **kuchyňka a sociální zařízení** pro zaměstnance

všech jednotlivých odborů a oddělení. Taktéž občané a návštěvníci úřadu mají k dispozici jim určené sociální zařízení, a to na obou poschodích i zadním traktu správní budovy A.

Budova B ÚMOB MHaH má 3. nadzemní podlaží a jak již bylo uvedeno, je situována v blízkosti správní budovy A. Stavba je opatřena dvěma vchody, jeden hlavní z ulice Přemyslovců, dále pak zadní vstup z dvorní části ulice Václavské. S ohledem na občany a návštěvníky této externě oddělené části správní budovy není toto dispoziční řešení úřadu vhodné a představuje určitou nevýhodu nejen pro občany, ale i pro zaměstnance ÚMOB. Jsem toho názoru, že úřad jako správní subjekt by měl být celistvý, všechny odbory a oddělení by měly zůstat pohromadě a sjednocené v jedné budově.

Stejně tak jako budova A je i budova B postavena v **soudobém architektonickém stylu**. Stavba je modernějšího vzezření, vnější stěny jsou rovněž hladké a bez zdobení. Aby byla zachována barevná harmonie, je budova B opatřena stejně barevnou štukovou omítkou. Sedlová střecha sestává ze dvou částí střešních rovin jež se střetávají na hřebeni. Po obvodu je ohraničená okapy v karmínové barvě, aby korespondovala s barevným odstínem střechy na správní budově A. Typizovaná obdélníková okna bílé barvy jsou umístěná do všech obvodových stěn, aby byla zajištěna maximální prostupnost denního světla do kanceláří a komunikačních prostor. Do této části budovy úřadu byly lokalizovány kanceláře bytového odboru, oddělení majetkového, oddělení sociálně-právní ochrany dětí a oddělení sociálního poradenství.

Všechny **pracovny a kanceláře**, ať už vedoucích pracovníků nebo referentů, ÚMOB situovány do této budovy jsou více méně standardně vybaveny kancelářským a sedacím nábytkem. Mobiliář jednotlivých kanceláří je velmi podobný interiérům ve správní budově A, převažuje zde skladebný nábytkový a policový systém, který příjemně koresponduje s barevnými odstíny vnitřních interiérových stěn.

V přízemní části je umístěna velkoplošná informační tabule s označením všech odborů a oddělení nacházejících se v této budově. Jednotlivá nadzemní podlaží jsou mezi sebou propojena kamenným schodištěm s železným zábradlím. **Komunikační prostory** jsou i zde vyplněny dřevěnými lavičkami a čalouněnými židlemi, samoobslužnými pulty a stolky pro zajištění pohodlí občanů a návštěvníků. Sociální zařízení pro občany i samotné pracovníky úřadu je umístěno na každém poschodí budovy.

V obou budovách úřadu MOB MHaH byla provedena **řada revitalizací** a dispozičních úprav místností tak, aby vytvořené pracovny a kanceláře sloužily potřebám pracovníků

veřejné správy při styku s veřejností. V roce 2004 byla v budovách A i B provedena renovace dřevěných oken, následně byla realizována oprava střechy, posléze i konečné nátěry vnějších omítek.

Na všech odborech úřadu mají vedoucí pracovníci vlastní samostatnou kancelář, stejně tak jako tajemnice, starostka a místostarostové. Rovněž i právník je úřadu, který je externím pracovníkem, má svou individuální kancelář. Všechny pracovny v budově A i budově B jsou koncipovány pro dva až tři pracovníky. Prostory kanceláří jsou vybaveny standardním kancelářským a sedacím nábytkem. Rozličné dekorační doplňky umístěné na stěnách schodišťových prostor a kanceláří dokreslují estetický charakter a podtrhují funkčnost jednotlivých místností budovy A i B.

Na každém podlaží správních budov jsou k dispozici všem zaměstnancům sociální zařízení a kuchyňské kouty. Novým prvkem, který mne velmi mile překvapil je barevné řešení interiérů jednotlivých kanceláří. Prvotní dojem při vstupu do takto vymalovaných pracoven evokuje v člověku klidný a příjemný pocit.

4.4 Vozový park úřadu

Služební vozy považuje většina lidí za skvělý pracovní benefit. Ekonomická krize však jeho poskytování významně omezila, neboť bonus v podobě služebního vozidla, které lze používat i k soukromým účelům, patří mezi zaměstnanci výslovně k nejžádanějším. Ovšem zaměstnavatelé ho nyní nenabízejí tak často jako dříve. Z důvodu ekonomické recese o něj přišli především lidé, kteří nevykonávali přímo manažerské funkce ani ho nepotřebovali přímo k výkonu své pracovní činnosti.

„Podle auta poznáš manažera.“ Alespoň takhle to říkají lidé, kteří mají určitý přehled, jakými firemními limuzínami disponují některé tuzemské podniky. Týká se to také služebních vozidel městských úřadů? Lze s určitostí konstatovat, že služební vozidlo dnes patří k běžné výbavě městského obvodu. Každý radní má totiž právo na používání služebního vozidla. Avšak v menších městech (obvodech) se o služební vůz starosta většinou dělí s místostarosty popř. vedoucími odborů i úředníky. Existují však i takoví radní, kteří používání luxusního služebního vozidla zdůvodňují významem své funkce a důležitostí reprezentace navenek.

Do vlastnictví úřadu městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky je v současné době zařazeno celkem šest osobních vozidel. Autopark úřadu zahrnuje jeden vůz značky Škoda Octavia Superb a Škoda Octavia, jeden vůz značky Renault Clio, dvě vozidla značky Škoda Fabia (Classic a Combi) a jeden vůz značky Citroën Berlingo. Při tomto výčtu osobních

automobilů by mohl leckdo namítnout, nač mají orgány samosprávy a úřad MOb MHaH tolik služebních vozidel? Odpověď je více než prostá. **Škoda Octavia** je automobil, který díky svému nadčasovému designu, vyspělé technologii a skvělým jízdním vlastnostem právem náleží mezi reprezentativní automobily. Právě proto jsou i na úřadě městského obvodu MHaH tato vozidla určena primárně pro potřeby volených zástupců samosprávy (starostka a 1. místostarosta). Oba volení představitelé mají své služební vozidla pro své služební účely. Osobní vůz typu **Renault Clio** je určen pro služební jízdy místostarosty. K soukromým jízdám má služební vozidlo výhradně starostka MOb. Další dva vozy typu **Škoda Fabia** spadají do kategorie referenčních vozidel. Když uvážím že, na ÚMOb MHaH vykonává některé agendy docela velké množství terénních pracovníků (odbor výstavby, místní hospodářství, bytový a majetkový odbor, oddělení sociálně právní ochrany dětí aj.), kteří jezdí takřka po celém území ČR a navštěvují zařízení, kde jsou umístěni naši klienti, jsou uskutečňované pravidelné jízdy na Magistrát města Ostravy popř. na úřady jiných městských obvodů, dvakrát denně se jezdí do komerční banky nebo se zajišťují nákupy pro pečovatelkou službu, tak se domnívám, že někdy služební vozidla i chybí. Oba automobily umožňují zefektivnit a zkvalitnit plnění úkolů spojených s výkonem správní agendy, a to převážně vybraným pracovníkům úřadu. Posledním typem služebního vozidla je **Citroën Berlingo**. Ten byl zakoupen jako užitkový vůz a slouží pro potřeby pracovníka údržby, k zajištění snadnější přepravy rozměrných nákladů a pro použití na veřejně prospěšné práce.

Používání všech služebních vozidel je spojeno s plněním každodenních úkolů, ale i v souvislosti s uskutečněním služebních cest mimo město. Automobily může používat pouze 15 pracovníků úřadu, kteří jsou vlastníky řidičského oprávnění s platnou skupinou B a úspěšně absolvovali povinné školení řidičů referenčních vozidel. Aktualizovaný **seznam pracovníků** oprávněných používat referenční vozidla schvaluje starostka úřadu MOb. V případě, že by zaměstnanec úřadu chtěl použít vlastní osobní vozidlo k pracovní cestě, předcházet by této skutečnosti souhlas nadřízeného, ale to pouze ve výjimečných situacích.

Pro všechny služební vozy, mimo vůz užitkový, je vyhrazené parkoviště před budovou radnice. **Parkovací místa** jsou označena vodorovným i svislým dopravním značením s dodatkovou tabulkou, na které jsou vypsané značky vozidel, jež smí v této lokalitě parkovat. Pro zaměstnance a návštěvníky ÚMOb MHaH jsou určena parkoviště za správní budovou A a budovou B. Předmětná parkoviště se nachází v těsné blízkosti ÚMOb, jsou veřejná a jejich kapacita je přímo úměrná jejich rozloze. Parkování na nich není zpoplatněno ani nejsou hlídána. **Péči o autopark** je pověřen pracovník odboru HSaVV, jemuž je svěřen úsek údržby.

Zastává funkci řidič – údržbář a je odpovědný za garážování vozidel. Pokud nejsou referentská vozidla používána, garážují se v prostorách bývalé hasičské zbrojnice, tedy v části správní budovy A přístupné z ulice Přemyslovců čp. 61. Kromě garážových stání jsou v této části budovy stavebně upraveny skladové a dílenské prostory, které slouží např. k úschově mobilních dopravních značek nebo ruční nářadí. Je zde také situováno zázemí pro pracující ve veřejné službě nebo pro pracovníky veřejně prospěšných prací. Funkce řidiče – údržbáře je spojena s plněním řady povinností souvisejících s autoprovozem. Příslušný zaměstnanec hlídá technický stav vozidel, sleduje platnost STK a osvědčení o měření emisí. Kromě evidence veškeré autodopravy realizované v elektronické knize jízd, má také na starosti kontrolu spotřeby pohonných hmot (PHM). **Palivo** do všech služebních vozidel zajišťuje ÚMOB MHaH prostřednictvím čerpacích stanic PHM. Tato průřezová komodita není pro úřady městských obvodů v rámci elektronického nákupního portálu společnosti eCENTRE dostupná. Představitelé volených orgánů MOB MHaH a uživatelé referenčních vozidel mají k dispozici **karty CCS**, jimiž hradí zakoupené palivo do služebních automobilů. Vedení radnice MOB není nijak omezeno limitem spotřeby pohonných hmot, nicméně uživatelé referenčních vozidel nesmí překročit předepsané limity spotřeby PHM.

Všechny služební vozy byly pořízeny prostřednictvím **finančního leasingu**, a to znamená, že po uhrazení všech pravidelných splátek jsou definitivně ukončeny finanční pronájmy a předměty pronájmu přechází na nového vlastníka a stávají se součástí majetku městského obvodu.

4.5 Datové a telekomunikační služby

Na současné mediální, komunikační a informační scéně existuje mnoho nového. Zjistila jsem, že se společnost vlivem komunikačních a mediálních technologií podstatně transformuje, a to rychle a s masivními důsledky. V současné době lze konstatovat, že mobilní komunikace a všudypřítomné počítačové technologie spolu s dříve neproveditelnými sociálními vztahy mění styl, jakým se lidé setkávají, pracují a kontaktují, bojují, nakupují, prodávají, vládou i tvoří. **Mobilita** je tedy synonymem úspěchu a je nezbytným předpokladem atraktivního zaměstnání či prožívání volného času.

Význam používání mobilních telefonů a jiných telekomunikačních prostředků je v současné době neoddiskutovatelný. Pokud bych vycházela z faktu, že by ostatní lidé neměli mobilní telefon či pevnou linku, komunikace by probíhala skrze jiné komunikační kanály a nic by se v podstatě nezměnilo. V souvislosti s výkonem veřejné správy je však zapotřebí

zvyšovat na správních úřadech komfort jednotlivých pracovišť a tím i výkonnost pracovníků. Zajištěním vhodných **komunikačních a datových služeb** se vytváří kvalitní pracovní prostředí. Poskytovatelem veškerého datového a komunikačního připojení v rámci SMO je společnost OVANET a.s., která má na území města výsadní postavení. Vybudovaná výkonná optická páteřní síť, na níž lze provozovat prakticky všechny dnes myslitelné datové služby, je dostupná všem zákazníkům ze sféry státní správy a územní samosprávy, dále organizacím jimi zřízenými nebo vlastněnými. Režim této spolupráce plně vyhovuje standardům manipulace s daty podle požadavků Úřadu pro ochranu osobních údajů, a proto jsou tyto informační a komunikační systémy masivně využívány SMO, dílčími ÚMOby i organizacemi SMO.

Dobrý hospodář, kterým SMO určitě je a chce i nadále být, by měl mít rozvoj společnosti OVANET a.s. určitým způsobem pod kontrolou. Proto v rámci metropolitní sítě SMO byla vytvořena společnost **OVA!!!CLOUD.net, a.s.**, která zajišťuje optické propojení nikoli jen mezi jednotlivými úřady městských obvodů, ale i spojení s magistrátem města Ostravy.

S rozvojem ICT služeb a rozšiřováním přístupových sítí se vytváří přirozený prostor pro posílení styku orgánů státní správy a územní samosprávy směrem k občanům. Proto jsou jednotlivé úřady městských obvodů centrálně propojeny s digitální ústřednou MMO. Stejně tak i zaměstnanci úřadu městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky mají díky optické síti **CLOUDu!!!** k dispozici celou škálu komplexních hlasových, datových a servisních služeb spojených s používáním pevných telefonních linek, mobilních přístrojů a ostatní výpočetní techniky.

Pevné telefonní linky

Na základě dosavadních poznatků získaných místním šetřením přímo na ÚMOb MHaH jsem zjistila, že pevné telefonní linky jsou součástí každé kanceláře předmětného úřadu. Tyto **pevné telefonní linky** jsou přidělovány podle počtu pracovníků v kanceláři. Jejich vytížení je prakticky každodenní a slouží převážně ke komunikaci nejen v rámci samotného úřadu, ale i k zajištění spojení mezi ostatními úřady městských obvodů či přímo ke komunikaci s útvary a podútvary Magistrátu města Ostravy. Pobočkovou telefonní ústřednu provozuje rovněž společnost **OVA!!!CLOUD.net a.s.** a předpokládám, že je propojena s ústřednou, která slouží ÚMOb MHaH. Pracovníci mají k dispozici interní klapky pro spojení s jiným odborem či oddělením úřadu a zároveň jsou propojeni tak, aby bez provolby prostřednictvím

pětičíselných klapků navázali spojení s jiným úřadem městského obvodu v rámci města Ostravy. První dvě čísla určují, o jakou jde organizaci a zbývající 3 pak určují klapku konkrétního zaměstnance, s tím, že pětičíselná kombinace musí být zvolena i v případě volání v rámci úřadu MOB. Jedna společná provolba pro spojení s úřady městských obvodů je pak 5994. Všechny hovory v rámci úřadů jsou zdarma, náklady spojené s provozem analogových telefonních linek hradí SMO.

Mobilní telefony

Mobilní telefony se staly neoddělitelnou součástí našeho každodenního života. Přenosné telefony, které jsou určeny pro realizaci služebních hovorů, jsou primárně přiděleny starostce, místostarostům a tajemnici úřadu MOB MHaH. Rovněž i někteří vedoucí odborů, oddělení a další pověřeni zaměstnanci úřadu jako jsou např. správci ICT nebo správci budov jsou oprávněni používat **mobilní telefonní aparáty**, a to výhradně k pracovním hovorům. Mobilní služební telefony splňují všechny nároky na bezpečnost při přenosu informací, poskytují řešení efektivní a moderní komunikace. V důsledku uskutečňovaných pracovních hovorů z pevných telefonních linek do sítí mobilních operátorů docházelo ke zvýšení nákladů spojených právě s provozem těchto analogových linek (hovory z pevné linky do sítí mobilních operátorů jsou podstatně dražší). Růst těchto režijních nákladů byl hlavním důvodem pro pořízení několika mobilních telefonů. Dalším aspektem, který vedl vedení úřadu MOB MHaH k zakoupení mobilních přístrojů byl fakt, že bude zajištěna mobilita konkrétních zaměstnanců (orgány samosprávy) a především dosažitelnost terénních pracovníků, kteří v rámci své pracovní náplně uskutečňují různá místní šetření. Je však na místě, aby si pracovníci, jenž využívají mobilní telefon k výkonu své agendy, uvědomili, že je nutné telefonovat hospodárně a při komunikaci do sítí různých mobilních operátorů upřednostňovat používání mobilního telefonu před pevnou telefonní linkou. Poskytovatelem mobilního připojení pro ÚMOB MHaH je společnost **Telefónica Czech Republic, a.s.** Zaměstnanci úřadu MOB MHaH volně nakládající se služebním mobilním telefonem mají k dispozici vysoutěžený tarif s luxusními paušály a volání na pevnou linku je mezi zaměstnanci v rámci úřadů města Ostravy zdarma. Úhrada hovorného je u služebních telefonů realizovaná na základě daňově uznatelného dokladu (faktury), kterou obdrží ekonom finančního odboru ÚMOB MHaH od příslušného operátora. Za evidenci a způsob úhrady odpovídá vedoucí odboru finančního. V případě zjištění, že některá osoba přečerpala stanovený měsíční limit hovorného, je povinna danou částku uhradit na pokladně ÚMOB MHaH.

Výpočetní technika

Počítačovou síť Úřadu městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky lze považovat za určitý soubor komunikačních technologií, které jednotlivým prostředkům elektronických informačních technologií připojených do této sítě, umožňuje navzájem si vyměňovat elektronické informace. Mezi prostředky výpočetní techniky ÚMOB MHaH řadíme soubory elektronických informačních technologií, zejména počítačů, datových úložišť, software a dalších technických prostředků, které jsou k úřadu připojeny nebo jsou využívány v počítačové síti. V rámci fungování zmíněné metropolitní sítě, jejíž funkčnost zajišťuje společnost OVA!!!CLOUD.net a.s., je ÚMOB připojen pomocí určitého rozvětvení optických kabelů do centrální sítě města Ostravy a zaměstnanci společnosti CLOUD!!! poskytují těmto menším úřadům stejnou technickou podporu jako zaměstnancům magistrátu (mají vlastní doménu, kterou spravuje OVA!!!CLOUD.net a.s.).

Veškeré kanceláře a pracovny ÚMOB MHaH jsou standardně vybaveny stolními osobními počítači (PC – personal computer), ve kterých je nainstalován **operační systém** (OS) Windows XP Professional a na nejnovějších typech osobních počítačů (10-15 %) běží OS Windows 7 Professional. Jako výstupní periferní zařízení slouží monitory, které jsou z 99 % zastoupeny technologií LCD. Připojení k internetu je umožněno všem pracovníkům úřadu s výjimkou úseku údržby. Většina zaměstnanců úřadu MOB MHaH, včetně volených orgánů mají k dispozici na svých počítačích kancelářský balík Microsoft Office 2003 až 2010 ve verzích Basic nebo Standard. Ve výjimečných případech, mají zaměstnanci k dispozici kancelářský balík OpenOffice.org ve verzi 3,0 a vyšší. Tento soubor kancelářských navzájem integrovaných softwarových produktů slouží pracovníkům úřadu ve výkonu každodenních úkolů. **Microsoft Office** je v PC nainstalován jak v rámci multilicence, které jsou v podstatě nejlevnějším možným řešením při nákupu kancelářských balíků. Počítače všech zaměstnanců nejsou zavedeny v doméně, tudíž pracovníci úřadu mají pouze omezený přístup k instalacím a aktualizacím softwaru. Tato činnost vyžaduje odborný přístup správce ICT s platným oprávněním. Jednotlivé osobní počítače jsou napojeny na datovou síť úřadu, ve které je mimo jiné sdíleno pět velkých kopírovacích strojů značky Canon. Ty jsou určeny pro tisk veškerých dokumentů a tiskopisů v rámci všech agend úřadu. Klasické laserové tiskárny nalezneme uvnitř všech pracoven a slouží zaměstnancům k běžnému dennímu tisku.

Z pohledu materiálně technického zabezpečení stojí za zmínku, že všechny **tonerové a inkoustové kazety** do síťových kopírek a jednotlivých kancelářských tiskáren **jsou renovovány** prostřednictvím objednávky u dodavatele. Správa úřadu MOB MHaH využívá

také tonery alternativní. Ty jsou vyrobeny alternativním výrobcem a za určitých podmínek bývají levnější než renovace. Díky renovacím tonerů a alternativám jsou významně sníženy náklady na tisk. V ročním měřítku to je minimálně několik desítek tisíc Kč v rámci úřadu MOb. Kancelářský papír pro doplnění v jednotlivých tiskárnách je pořizován prostřednictvím objednávky u dodavatele, který byla vysoutěžena v rámci nákupního portálu města Ostravy eCENTRE a.s. CD a DVD nosiče jsou ve vlastnictví správců ICT a v případě potřeby jsou poskytovány zaměstnancům. Nosiče se doplňují podle potřeby, a to na drobný nákup. Paměťová zařízení typu **USB flash** jsou v dnešní době používána jako náhrada disket. Úřad MOb MHaH má k dispozici 22 ks těchto flash disků o kapacitě 4 GB, které jsou trvale přiděleny konkrétním zaměstnancům proti podpisu. Další flash disky mají k dispozici správci ICT, které podle potřeby zaměstnancům dočasně zapůjčují. Tato velkokapacitní zařízení jsou uschována ve skladu výpočetní techniky a disponovat s nimi mohou pouze oprávnění pracovníci.

V rámci zkvalitnění služeb pro občany a návštěvníky úřadu MOb MHaH byl v rámci celoměstského projektu **ESMO** (elektronické statutární město Ostrava) financovaný Magistrátem města Ostravy, pořízen **samoobslužný informační kiosek**. eSMO je službou statutárního města Ostrava a slouží obyvatelům i právnickým subjektům, kterým usnadňuje přístup k vyřizování úředních věcí a k informacím. Dále je určen převážně ke zprostředkování informací v elektronické podobě a jeho variabilní konfigurace umožňuje široké využití (internet, informace o volných pracovních místech aj.). Zprostředkovatelem této veřejné služby je společnost OVA!!!CLOUD.net a.s. a správci ICT úřadu MOb s jejími zástupci v možné míře spolupracují. Vzhledem ke skutečnosti, že v prostorách úřadu MOb MHaH se pohybuje spousta pořidělních návštěvníků, kteří samoodbavovací kiosek používají k naprosto odlišným účelům než je určen, není tato služba v současné době z důvodu poškození dostupná. Za zmínku rovněž stojí i zřízení **WI-FI pro veřejnost**, jejímž poskytovatelem je opět společnost OVA!!!CLOUD.net a.s. Tato bezdrátová komunikace v počítačových sítích pomocí bezlicenčního frekvenčního pásma umožňuje občanům a návštěvníkům ÚMOb MHaH připojení k internetu, a to zcela zdarma. Připojení je však časově omezeno a slouží především občanům, kteří na úřadě vyřizují potřebné záležitosti. Dostupnost této služby je pouze v rámci správní budovy A (přízemí a 2. NP), dále pak v budově B (2. NP).

5 Závěr

V současné době město Ostravu tvoří dle jejího statutu 23 městských obvodů a Mariánské Hory a Hulváky jsou jedním z nich. Jeho postavení a činnost je upravena zákonem o obcích, v rozsahu pravomocí svěřených orgánům MOb statutem a jinými předpisy, a vždy by měl jednat ve všech záležitostech jménem města, které mu byly svěřeny do působnosti.

Vezmeme-li v úvahu, že městský obvod Mariánské Hory a Hulváky čítá ke dni 1. 4. 2012 výhradně 12 609 trvale žijících obyvatel, lze konstatovat, že na ostravské poměry se jedná o **průměrnou** administrativní a organizační **jednotku** Statutárního města Ostravy. Byť se tato organizační jednotka přibližuje, co do počtu obyvatel, jiným městským obvodům, nabývají náklady na výdaje spojené s materiálním a technickým zabezpečením úřadu MOb poměrně proměnlivých hodnot. Na základě svých poznatků jsem prognosticky uvažovala a dospěla k názoru, že je nezbytné zajistit komplexní přístup k optimalizaci nákladů právě v oblasti hmotně technického zajištění, neboť nejen podnikatelské subjekty, ale v současné době i územní samosprávné celky, jsou neustále nuceny snižovat náklady na své aktivity. Tyto náklady jsou dány nejen tzv. cenami vstupů (energie, zboží aj.), ale i náklady spojenými s údržbou či opravami, se správou budov, s pořízením informačních systémů a v neposlední řadě i s marketingem.

Ráda bych zdůraznila, že městský obvod MHaH nepředstavuje v rámci zákona regulérní obec s právní subjektivitou (obvod je v podstatě méně než samostatná obec), ale je mu ponechána, řečeno vznešeným pojmem, určitá „suverenita“ a možnost rozhodovat si v mnoha záležitostech samostatně. Jestli je tato skutečnost žádoucí právě v oblasti materiálně technického zabezpečení, to si nejsem tak naprosto jistá. Nicméně je jasné, že z ekonomického hlediska bude Statutární město Ostrava vždy zásadním způsobem vstupovat do fungování a hospodaření tohoto obvodu, včetně diskutovaného tématu práce. **V rámci svého odhadu budoucího vývoje** bych ráda zůstala nad věcí a jsem stále více přesvědčena, že stávající systém zabezpečení materiálně technické základny je v této přechodné fázi v podstatě dobře organizovaný, ale vzhledem k ekonomické recesi a politickému vývoji se jeho tendence budou ubírat zcela odlišným směrem.

V rámci předmětné bakalářské práce jsem měla možnost nahlédnout na správu úřadu MOb MHaH trochu odlišným způsobem než je umožněn řadovým občanům obvodu. Pokud si uvědomím, že to co popisuji, je v podstatě jistá momentka současného stavu, který nemusí být

v reálných parametrech konečný, tak mě stále více napadá myšlenka, že veřejná správa v našem městě představuje jakousi „*dojnou krávu*“. I když jsem se narodila v režimu normalizace a patřím do generace tzv. Husákových dětí, nesu si v sobě určité DNA tehdejší doby. Chovám v paměti dostatek vzpomínek, které byly v té době naprosto normální, nikdo se nad nimi nepozastavoval a lidé se řídili faktem, že všechno je relativně společné a všem dostupné z jednoho místa. Proto mě v této souvislosti napadá slovní spojení, že i samotné materiální a technické zabezpečení, ať už celého města či obvodů, by bylo relativně dokonalé v jakési atomizované podobě totalitního režimu.

Na základě zjištění vzešla z iniciativy statutárního města Ostravy myšlenka, která směřuje k určité centralizaci něčeho, co by podle mého názoru mělo být dávno centralizováno. Důvodem této počínající **centralizace nákupů** různých komodit v rámci celého města Ostravy, je právě nevhodné nakládání s veřejnými financemi. Z pozice daňového poplatníka bych chtěla konstatovat, že v souladu s tzv. „suverenitou“ městských obvodů jako organizačních složek statutárního města, které si samy v rámci své samostatnosti zabezpečují materiálně technickou základnu, že toto vlastní zajišťování MTZ představuje naprostý „*festival plýtvání*“. Proto se domnívám, že by v budoucnu měly uvnitř našeho statutárního města, v kontextu materiálně technického zabezpečení, platit obecné ekonomické zákonitosti o úsporách z rozsahu. Odborný ekonomický pohled totiž jednoznačně říká, že to, co se dělá společně a ve velkém, je výhodné. Na základě uvedeného je zřejmé, že není možné ani rozumné, aby si každý městský obvod SMO obstarával hmotně technickou základnu samostatně. Hlavní problémy takového **decentralizace MTZ** shledávám právě ve zbytečně vysokých výdajích a administrativní náročnosti. Jsem si vědoma, že MOb má právo hospodařit s financemi, které mu náleží, nicméně jejich hospodárné využití by mělo být fakticky orientováno na to, co je pro MOb a jeho občany podstatné a neodmyslitelné (např. výstavba klidové zóny pro maminky s dětmi a seniory, zřízení světelného signalizačního zařízení na frekventované křižovatce aj.). V rámci samosprávy MOb je tedy právem uplatňována vlastní rozhodovací pravomoc jeho orgánů a jednoznačně shledávám za správné, aby v těchto podmínkách SMO do záležitostí MOb nezasahovalo, a to do té doby, dokud samotný obvod existuje. Samozřejmě to ovšem neznamená, že by v hospodaření daného obvodu mělo být decentralizováno naprosto všechno i včetně toho, co lze efektivně ekonomicky uskutečňovat společně v rámci integrovaného města. Považuji tedy za logické, že rozhodovací pravomoc orgánů městského obvodu nespočívá v tom, že budou v rámci zabezpečení materiálně technické základny pro správu MOb realizovat věci odlišně, než jiné

městské obvody, ale tato pravomoc spočívá v tom, aby hájili a naplnili konkrétní zájmy obyvatel svého městského obvodu. Vzniklá situace si tak vyžaduje racionální řešení, a proto se začaly hledat různé kompromisy a byly učiněny určité zásadní kroky na cestě k úsporám. Šetří se všude, náklady se škrtačí i po miniaturních položkách.

Pokud se zaměřím na úřad městského obvodu MHaH, tak mohu potvrdit, že současný systém MTZ je vcelku uspokojivý, i když za poslední roky, resp. za období 2009 – 2011, výdaje spojené se zajištěním materiálně technické základny mírně vzrostly. Z kapitoly 4.2 je zřejmé, že stav nákladů spojených s výdaji na MTZ je více méně konsolidovaný a nejsou znatelné výrazné rozdíly mezi jednotlivými kalendářními roky. Ano, je třeba hospodařit rozumně, ale je také třeba udržovat určité fyzické limity. Jsem si vědoma, že existuje mnoho faktorů, které ovlivňují kupříkladu správu vozového parku, nicméně úřad MOb MHaH „**fleet managementem**“ nedisponuje a proto jsou výdaje za pohonné hmoty neustále vyšší. Z dostupných informací vím, že nedošlo v posledním roce k žádné inovaci vozového parku ani k nákupu dalšího služebního automobilu. Proto mohu objektivně konstatovat, že spotřeba PHM je v tomto případě konstantní, ale vzhledem k poměrně prudkému růstu cen paliv u tuzemských čerpacích stanic, jsou i výdaje za rok 2011 v rámci pohonných hmot vyšší.

MOb si sám spravuje naprostou většinu sféry materiálně technického zabezpečení a v určitém slova smyslu odmítá centralizaci právě v této oblasti. Protiargumentem může být také skutečnost, že politické myšlení nabylo nad myšlením ekonomickým. Vedení MOb MHaH totiž nevidí důvod, proč by se měli podrobit určité diktatuře SMO a striktně objednávat požadované komodity pro zajištění správy městského obvodu právě prostřednictvím centrálně orientovaného systému. Svá tvrzení často dokládají špatnými zkušenostmi a fakty, že ne vždy prostředky MTZ nabízené v centrálním systému zásobování dosahují nejnižších cen a požadované kvality. **Opoziční chování** úřadu MOb MHaH, které připomíná člověka sedícího jedním pozadím na dvou židlích, mě přivedlo na myšlenku, že subjekty veřejné správy, potažmo MOb realizují hmotně technické zabezpečení své správy prostřednictvím jakéhosi mezistupně, ve kterém umožňují zbytečně velkoryse vydělat právě soukromému sektoru. Vzniká tedy zásadní otázka, na kolik mají veřejné finance sloužit k vytváření zisku soukromého podnikání?

Stávající model řešení materiálního a technického zabezpečení, který je vytvořený na ÚMOb považuji za částečně nesmyslný a předpokládám, že pokud městský obvod MHaH bude svou politiku zajištění materiálně technické základny provádět i nadále tímto výrazně decentralizovaným způsobem a v souvislosti s hledáním úspor ve veřejných financích

nevyvine dostatečnou vstřícnost, může v budoucnu dojít, např. prostřednictvím změn ve Statutu města Ostravy, k výraznému omezení jeho tzv. „suverenity“ a jeho pravomoc bude podstatně omezena právě v technických záležitostech. Městský obvod MHaH tak ztratí na síle a lze považovat za reálné, že v důsledku dalších politických i ekonomických změn by mohl zpátky připojit menší MOb (např. Novou Ves) a následně by sám mohl integrovat do přirozeného celku, resp. jádra města Ostravy, které se rozprostírá mezi řekami Odrou a Ostravicí. Tohle je pouze můj subjektivní názor, nicméně si dokážu vybavit, že vrcholní představitelé města Ostravy, kteří by, dejme tomu v budoucnu, po volbách obsadili klíčové pozice, řekli všem MOb **STOP!** a řada věcí týkající se materiálně technického zabezpečení by se začala uskutečňovat centralizovaně a společně, jako zdroj efektivnosti, aby bylo v rámci veřejných rozpočtů dosaženo očekávaného potenciálu úspor. Pokud bych koketovala s touto myšlenkou, pak by zřejmě hlavní změny byly realizovány nejen po základní linii veřejné správy, ale dotkly by se rovněž i ostatních institucí, které město spravuje a teprve pak by bylo možné vytvořit určitý funkční systém centralizovaného zabezpečení materiálně technické základny.

Závěrem lze říci, že s ohledem na současný ekonomický vývoj nelze s určitostí potvrdit, že sestava všech městských obvodů SMO zůstane i do budoucna identická. Ostrava představuje urbanistický kolos a členění na městské obvody si vyžaduje. I když jsem zjistila drobné nedostatky v materiálně technickém zabezpečení správy městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky, tento systém je vcelku vyladěný, není však konečný a jeho fungování by bylo uspokojivé např. v modelu 2000. Rozhodně však tyto metody zabezpečování MTZ nemohou fungovat v modelu, který bych nazvala např. 2020. **Z perspektivního hlediska** je třeba poukázat na nezbytnost komplexního přístupu k optimalizaci nákladů na všechny výdaje veřejných rozpočtů. Veřejná správa nemůže být levnější, nákladovost je rok od roku větší, ale rezerva tam určitě existuje. Proto je zapotřebí vést společné kroky k zajištění materiálního a technického zabezpečení v součinnosti s hospodárným, efektivním a účelným vynakládáním finančních prostředků. Cesta k tomuto cíli vede bezpochyby přes ekonomické pospojování jednotlivých městských obvodů a tím bude zajištěno efektivní fungování centralizovaného systému.

Seznam použité literatury, právních norem a elektronických dokumentů

a) Knižní publikace (abecedně)

HALÁSEK, Dušan. *Veřejná ekonomika*. 2. vyd. přepracované. Opava: Optys, 2007. 207 s. ISBN 80-85819-60-0.

HENDRYCH, Dušan. *Správní věda – Teorie veřejné správy*. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 231 s. ISBN 978-80-7357-458-1.

CHARBUSKÝ, Miloš. *Veřejná správa: správa měst a obcí*. 1. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2004. 85 s. ISBN 80-7194-690-7.

CHARBUSKÝ, Miloš. *Řízení měst v historickém vývoji*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2000. 114 s. 80-7194-202-2.

KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. 1. vyd. Praha: Linde Praha a.s., 2007. 400 s. 726. ISBN 978-80-7201-665-5.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Finance územní samosprávy - teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 588 s. ISBN 978-80-7357-614-1.

SCHELLE, Karel. *Vývoj veřejné správy v letech 1948 – 1990*, 2. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. 430 s. ISBN 80-86-861-66-X.

ŠTÍPEK, Jan, Jan PAROUBEK a Angelos PAPADOPOULOS. *Nauka o stavbách: administrativní budovy*. 1. vyd. Praha: Vydavatelství ČVUT, 2008. 127 s. ISBN 978-80-01-04150-5.

VYSKOČIL, Vlastimil, Ondřej ŠTRUP a Marek PAVLÍK. *Facility management a public private partnership*. 1. vyd. Praha: Professional publishing, 2007. 262 s. ISBN 978-80-86946-34-4.

b) Právní normy (abecedně)

Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., který se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci

Obecně závazná vyhláška č. 11/2000 Sb., Statut města Ostravy

Výnos vůdce a říšského kancléře ze dne 16. března 1939 č. 75/1939 Sb. z. a. n., o Protektorátu Čechy a Morava.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednicích územních samosprávných celků a o změně některých zákonů

c) Elektronické dokumenty a ostatní (abecedně)

eCENTRE, a.s. Oficiální portál společnosti [online], 2012 [cit. 04/2012]. Dostupné z: <http://www.ecentre.cz/system-centres/co-je-system-centres>.

INTERNETOVÁ ENCYKLOPEDIE WIKIPEDIA. Statutární město [online], 2012 [cit. 04/2012]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Statutární_město.

MAIEROVÁ, Kateřina. *Náklady na správu obvodů Statutárního města Ostravy*. Ostrava, 2009. Diplomová práce. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Fakulta ekonomická, Katedra veřejné ekonomiky.

UHROVÁ, Pavla. *Proces výběru a získávání zaměstnanců ve veřejné správě*. Praha, 2011. Diplomová práce. Univerzita Jana Amose Komenského Praha.

STATUTÁRNÍ MĚSTO OSTRAVA. Oficiální portál města [online], 2012 [cit. 04/2012]. Dostupné z: <http://www.ostrava.cz/cs/urad/mesto-a-jeho-organy>.

STATUTÁRNÍ MĚSTO OSTRAVA. Městský obvod Mariánské Hory a Hulváky [online], 2012 [cit. 04/2012]. Dostupné z: <http://www.marianskehory.cz/cs/o-marianskych-horach/hitorie>.

STATUTÁRNÍ MĚSTO OSTRAVA. Městský obvod Mariánské Hory a Hulváky [online], 2012 [cit. 04/2012]. Dostupné z: http://www.marianskehory.cz/cs/radnice/urad/copy_of_tajemnice-umob-marianske-hory-a-hulvaky.

STATUTÁRNÍ MĚSTO OSTRAVA. Městský obvod Mariánské Hory a Hulváky [online], 2012 [cit. 04/2012]. Dostupné z: <http://www.marianskehory.cz/cs/radnice/urad/odbory-a-oddeleni>.

Zákon č. 128 ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. In: Sbírka zákonů České republiky. 2000, částka 38, s. 1738-1764. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2000/sb038-00.pdf>. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 250 ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. In: Sbírka zákonů České republiky. 2000, částka 73, s. 3557-3567. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2000/sb073-00.pdf>. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 312 ze dne 13. června 2000 o úřednicích územních samosprávných celků a o změně některých zákonů. In: Sbírka zákonů České republiky. 2002, částka 114, s. 6598-6612. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2002/sb114-02.pdf>. ISSN 1211-1244.

Seznam zkratek

aj.	a jiné
apod.	a podobně
a. s.	akciová společnost
atd.	a tak dále
BOZP	bezpečnost a ochrana zdraví při práci
CCS	Česká společnost pro platební karty
CD	kompaktní disk
c. k.	císařsko – královský
č.	číslo
ČR	Česká republika
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
DiP	dislokované pracoviště
DNA	biologická makromolekula nesoucí genetické informace
DVD	digitální optický datový nosič
GB	gigabyte
HSaVV	hospodářská správa a vnitřní věci
Ing.	akademický titul pro absolventa magisterského studia na technických, ekonomických, zemědělských vysokých školách a na technických směrech vysokých vojenských škol
Ing. arch.	akademický titul udělovaný absolventům magisterského studia vysoké školy v oboru architektura na fakultách architektury technických univerzit a také na některých stavebních fakultách technických univerzit
Kč	korun českých
KDU-ČSL	Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová
km	kilometr
KSČM	Komunistická strana Čech a Moravy
ks	kus
kupř.	kupříkladu
LCD	displej z tekutých krystalů
Mgr.	akademický titul pro absolventa magisterského studia
MH	místní hospodářství

MHaH	Mariánské Hory a Hulváky
mld.	miliarda
MMO	magistrát města Ostravy
MOb	městský obvod
MTZ	materiální a technické zabezpečení
MUDr.	doktor všeobecného lékařství
MVČR	Ministerstvo vnitra České republiky
např.	například
NP	nadzemní podlaží
ODS	Občansko demokratická strana
parc.	parcela
PC	osobní počítač
PHM	pohonné hmoty
popř.	popřípadě
př. Kr.	před Kristem
resp.	respektive
RSDr.	doktor sociálně-politických věd
Sb.	Sbírka zákonů
SMO	Statutární město Ostrava
STK	státní technická kontrola
tj.	to je
TOP 09	česká parlamentní pravicová politická strana
TUV	teplá užitková voda
tzn.	to znamená
tzv.	tak zvaný
USB	univerzální sériová sběrnice dat
ÚMOb	úřad městského obvodu
UNIX	ochranná známka operačního systému firmy AT&T
VIP	velmi důležitá osoba
V, VHaZ	výstavba, vodní hospodářství a zemědělství
Wi-Fi	bezdrátová komunikace v počítačových sítích

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského práva;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 7. května 2012

Jaroslava Krčmářová

Seznam příloh

Příloha č. 1	Organizační struktura ÚMOb MHaH
Příloha č. 2	Situační snímek ÚMOb MHaH
Příloha č. 3	Tabulka výdajů za jednotlivé komodity
Příloha č. 4	Celkové výdaje na správu v jednotlivých komoditách
Příloha č. 5	Celkové výdaje na správu včetně rozdílů
Příloha č. 6	Celkové výdaje na pevné a mobilní telefonní linky
Příloha č. 7	Celkové výdaje na pevné telefonní linky
Příloha č. 8	Celkové výdaje na mobilní telefonní linky
Příloha č. 9	Celkové výdaje na PHM v Kč
Příloha č. 10	Celkové výdaje na PHM v litrech